

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXIX Kaina 15 c.

PIRMADIENIS — MONDAY, GRUODIS — DECEMBER 29, 1975

Nr. 302

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET

CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEPHONE: (312) 535-9500

Kaip žudomi Lietuvos intelektualai

Tomonis, poetas, mokslininkas, architektas, atsisakęs restauruoti paminklą okupantams, rastas negyvas

VAKARŲ EUROPOS IR TARYBŲ SĄJUNGOS intelektualams: H. Boel, G. Grass, L. Kolakovskis, E. Ionescu, S. Siniavskis, A. Solženicinas ir A. Sacharovai

Lietuvių tauta vėl ištiko skaudų nelaimę: š. m. lapkričio 5 d. po traukinių žuvo talentingas poetas ir mokslininkas Mindaugas Tomonis. Vėl paslaptingoji KGB ranka sunaikino vos 35-rių metų amžiaus kūrybingą, kilnios sielos žmogų.

Praėjusiais metais M. Tomonis, Paminklų konservavimo instituto cheminės laboratorijos vedėjas, technikos mokslų kandidatas, atvirame pareiškime karštai išreiškė protestą prieš lietuvių tautos priešpandą, reikalavo jai elementarių teisių. Už šį drąsų protestą M. Tomonis buvo uždarytas į Vilniaus m. Vasaros g. Nr. 5 psichiatrinę ligoninę ir čia išlaikytas 4 mėnesius.

Š. m. birželio 25 d. M. Tomonis laisvą kreipėsi į Lietuvos KP CK, įspėdamas dėl neostalinizmo grėsmės ir protestuodamas prieš lietuvių kultūros slopinimą. Birželio 27 d. jis vėl prievarta buvo uždarytas į psichiatrinę ligoninę. Nepakelusi šios sūnauš nelaimės, birželio 29 d. nuo širdies priepuolio mirė jo motina.

Po mėnesio M. Tomonis buvo išleistas iš ligoninės, tačiau pastaruoju metu, t. y. prieš lapkričio mėn. 5 d., jis vėl gavo šaukimą atvykti į ligoninę, bet nenuvyko.

Ivairiais būdais ignoruojamas ir persekiojamas, M. Tomonis gyvena visą antrojo grizimo iš psichiatrinės ligoninės laikotarpį.

Šeima, du vaikai ir žmona, liko be maitintojo, tauta neteko idealisto patrioto, gausaus poeto

ir mokslininko. Keliasdešimt eilučių drąsių tiesos žodžių M. Tomoniui kainavo gyvybę.

Panašiai atsitiko ir su kitais lietuviais.

1969 m. lapkričio 5 d., nukautas nuolatinių grumtynių dėl teisės būti sąžiningu menininku ir lietuviu, mirė nuo insulto talentingas grafikas Arūnas Tarabilda. Šis taip pat 35 metų dailininkas savo laiku buvo tardo mas, po to atiduotas rekrum į tankų dalinį, kur, manoma, bus patyręs radiacijos poveikį. Taip nutrūko prasmingos, Lietuvai skirtos, kūrybos posmai.

1970 m. rudenį mįslingomis aplinkybėmis žuvo gabus mokslininkas Vilniaus universiteto lietuvių kalbos profesorius dr. J. Kazlauskas, 40-ties metų pažangus ir aktyvus mokslininkas, savo drąsiais baltistikos mokslo teorijomis irgi buvo susilaukęs valdžios nemalonės.

Panašiu faktų būtu galima nurodyti ir daugiau.

Šiandien Lietuvoje pačioms talentingiausiomis ir kūrybingiausiomis asmenybėmis, nenutraukusioms ryšių su tauta, surakintos lūpos. Tylėjimas — egzistavimo kaina. O tu, kurie ryžtasi prabilti ir siekti tautai šviesesnių dienų, laukia dideli nemalonumai, ir jų gyvenimo kelias nutrūksta gana nelauktai.

Priespaudos ir konformizmo sąlygomis tautai nepaprastai sunku išauginti ir subrandinti kilnių poklėjų, kūrybingas ir veržlias asmenybės. Todėl jų netekimas tolygus nacijos išnykimui. Dabar ties aplinkybėmis fizinis genocidas nebeįmanomas. Vietoj jo naudojamas rafinuotas, klastingas ir nuoseklus lietuvių tautos kūrybių asmenybių naikinimas. Tai rodo pastarųjų metų įvykiai, tai patvirtina ir M. Tomonio likimas. Lietuvių tauta, šimtmečiais turėjusi savo valstybingumą, sukūrusi savitą kultūrą ir nemažus dvasinius turtais, negali būti palikta

Kai žemės vieškelius tamsa apsiaučia
Ir kai sudūta visos viltys
Mirties uolas, — Tau himnus gieda griaučiai,
Tu vienas toj tamsoj šviesus esi.
Bernardas Brazdžionis

Mąstytojo tragika

V. Petraavičiaus raizynis

Istorijos proceso sauvalei. Ji nori eiti kartu su gyvenimo pažanga, ji nori naudotis tomis teisėmis ir laisvėmis, kurias turi kitos tautos.

Gerbiami Lietuvos bičiuliai! Jūs talentingi, kupini humanizmo kūriniai, gerai žinomi ir Lietuvoje. Jūsų idėjos susilaukė karšio pritarimo ir daugelio lietuvių širdyse. Jūsų vardai čia tariami su pagarba ir meile.

Mes prašome: padėkite mums šventoje kovoje dėl Lietuvos laisvės, dėl jos šviesesnių dienų, dėl elementarių žmogaus teisių.

Mes prašome tarti protesto žodį dėl mums daromų skriaudų, dėl mūsų inteligentijos slopinimo ir jos rafinuoto naikinimo, dėl tragiško M. Tomonio ir kitų intelektualų likimo.

Lietuviai

Red. prierašas. Čia paminėti keli labai skaudūs atsitikimai. KGB ranka pasiekia labai toli, ir nereikėtų stebėtis, jei vėl išgirstume, jog „dėl nelaimingo atsitikimo“ žuvo tas ar kitas, išdrįsęs pasakyti tiesybę. Nebūtų naujiena, jei toks pats likimas ištiktų ir „LKB Kronikoj“ aprašytą Antanč Venclovos sūnų Tomą.

SIRIJA PANEIGĖ KOMUNISTŲ SUĖMIMUS

Damaskas. — Sirija paneigė Kairo laikraščio sensacijas apie komunistų suėmimus, pavadindama tai noru sukompromituoti prezidentą Assadą tokiu metu, kai Siriją lanko Saudi Arabijos karalius Khaled. Trys Egipto laikraščiai pirmuose puslapiuose buvo parašę, kad Sirijoje buvo suimta apie 300 komunistų, o partijos vadai Bagdash, bijodamas suėmimo, spėjo pabėgti į užsienį. Damasko valdžios atstovas laikraštiniams, paneigdamas anuos tvirtinimus, sakė, jog „aš nežinau nei vieno komunisto kalėjime“.

Kai AP korespondentas Edward Cody norėjo pats pasikalbėti su komunistų vadu, tai Bagdash niekur nebuvo surandamas.

Vakariečiai aiškina, kad, gal būt, ir buvo suimti komunistai, ir tai padaryta norint įsisteigti Saudi Arabijos karaliui, kuris yra di-

delis antikomunistas. Yra ir daugiau ženklų, kad Sirija gali pasukti ir vakarus. Neseniai vakarų naftos ekspertai buvo pakviesti aplankyti naftos įrengimus. Toks atsitikimas buvo pirmas. Jiems buvo paaiškinta, kad rusų įrengimai naftai pompuoti ir jų rafinerijos, palyginti su vakarų, yra labai atsilikę ir primityvūs.

Dideli Argentinos teroristų nuostoliai

Buenos Aires. — Argentinos armija sveikina Buenos Aires gubernatorių Victorio Calabrio už apgynimą kariuomenės ginklų sandėlio, kai jį puolė apie 500 kraštutiniai kairiųjų partizanų. Apskaičiuojama, kad buvo užmuštų viso 156. Iš to skaičiaus kariuomenės ir policijos tik 9 vyrai ir 10 nekalbų civilių. Kiti buvo Montoneros partizanai. Calabrio gali būti kandidatu į Argentinos prezidentus.

Argentinos opozicija parlamente vėl pateikė kaltinimų Peronienėi ir nori ją atstatyti iš prezidentės pareigų. Peronistų partija nominaliai turi daugumą, ir tokie pasiūlymai galėtų nepraeiti, bet tam tikras nuosimtis ir peronistų yra opozicijoj prieš Peronienę, tai jos likimas nėra aiškus.

Nori pašalinti Libano prezidentą

Beirutas. — Tam tikruose arabų sluoksniuose daromos pastangos pašalinti Libano prezidentą Suleiman Franjeh. Jų manymu, kol krikščionis bus prezidentu, taikos ir ramybės negalės būti. Prieš prezidentą yra ir vienas aukštas Libano kariškis. Franjeh neranda pastikėjimo krašte, kai negali sulaukti naminio karo. Prieš devynis mėnesius prasižėjęs susišaudymas jau pareikalavo daugiau kaip 7,000 gyvybių.

Jugoslaviai teisia stalinistą

Belgradas. — Jugoslavija teisia buvusį Tito kovų draugą, partizanų komisarą Vlado Dapcevic. Teisiamas už suorganizuotą stalinistų partiją, Mėgino pabėgti, buvo skelbiama, kad jau perėjo Rumunijos sieną, paskui žinios aptilo. Kaltinamas priešvalstybine veikla.

Nouakchott, Mauritanija. — Pietinėje Ispanijos Sacharos daly pasibaigė 9 dienų mūšis tarp Mauritanijos kariuomenės ir Sacharos Polisario nacionalistų. Mauritanija užėmė La Guera uostą. Mūšyje Polisario partizanų žuvo 80 ir paimta ir nelaisvę 74. Mauritanija neteko 14 karių užmuštais ir 36 sužeistais. Polisario priešinasi kolonijos padalinimui, juos remia Alžirija.

KALENDORIUS

Grudžio 29: šv. Tomas Beck, šv. Agapė. Survilas, Gajutė.
Grudžio 30: šv. Eugenijus, šv. Anisa, Augas, Audronė.
Saulė teka 7:17, leidžias 4:27.

ORAS

Daugiausia apsiniaukę, 70% galimybė sniego, apie 30 laipsnių.

Pasikeitimai ok. Lietuvos administracijoje

Vilnius. — Iš Vilniaus pranešama, kad komunistų partijos Maskvoje vadovybė padarė kai kurių pakeitimų sovietinės Lietuvos administracijoje. Motiejus Šumauskas pasitraukė ar buvęs pašalintas iš taip vadinamos aukščiausios tarybos pirmininko pareigų. Jo pareigas perėmęs žinomas komunistų veikėjas A. Barkauskas.

M. Šumauskas yra gimęs 1905 m. Kaune. Ilgą laiką pagrindinį darbo komunistinės propagandos darbą. 1940 - 1941 paskirtas Darbo rūmų pirmininku, 1946 ministrų tarybos pirmininko pavaduotoju, 1967 Aukščiausios tarybos pirmininku, pakeisdamas Justą Paleckį.

Šumauską pakeitęs A. Barkauskas yra gimęs 1915 Maskvoje, 1920 atvykęs su tėvais į Lietuvą. Lietuvos komunistų hierarchijoje ėjo aukštas pareigas ir yra, kaip ir M. Šumauskas, maskvinio tipo komunistas.

Didelė nelaimė anglų kasykloje

New Delhi. — Sprogimas Indijos anglų kasyklose sugriovė vandens rezervuarą. Vanduo užpylė kelis šimtus anglikasių. Vieni tvirtina, kad ten dirbo 700 žmonių ar net 1,000, kiti sako, jog apie 250 - 300. Iki šiol ištraukti tik 4 negyvi. Kitus išgelbėti vilčių nėra. Nelaimė įvyko rytinėje valstybės daly, netoli Bengalijos sienos, Bihar valstijoje. Indijos cenzūra apie nelaimę uždraudė rašyti.

Bus vienas Vietnamas

Paryžius. — Šiaurės Vietnamo karo ministris gen. Vo Nguyen Giap duotame pasikalbėjime prancūzų televizijai sakė, kad 1976 metais bus visuotiniai rinkimai abiejose Vietnamuose ir po to sudaryta bendra vyriausybė. Tokiu būdu Vietnamas bus viena komunistinė valstybė su centrine valdžia.

Apie Talingą

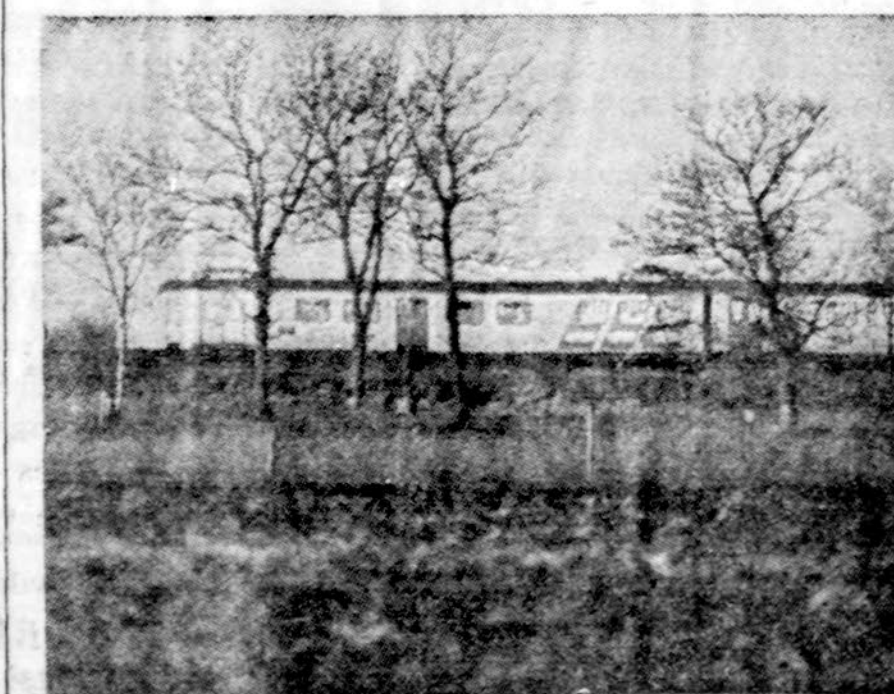
New York. — „NYT“ (XII.25) idėjo Christopher Wren platų aprašymą Estijos sostinės su Pabaltijo žemėlapiu ir dviem Talino nuotraukom. Iš korespondento straipsnio sužinojome, kad II pasikaro metu 50 proc. Talino buvo sugriauta arba apgriauta. Dabar stengiamasi atstatyti senamiestį, ypač dėmesys istorinei rotuše. Sako, kad mieste yra 1,277 istoriniai vertingi pastatai, miesto įžymybė senoji pilis su 26 bokšteliais.

Miami. — Kuba nuo Naujųjų metų baigia cukraus normavimą. Castro buvo įpareigojęs savo tautiečius nuo 1974 kiekvieną mėnesį cukraus sunaudoti vienu svaru mažiau, nei būdavo anksčiau. Su taupymas cukraus, apie 50,000 tonų, buvo skirtas eksportui, kai kainos buvo pakilusios.

Jeruzalė. — Pirmą kartą iš Izraelio sluoksnių buvo pareikšta, kad „gal būt, reikės kalbėtis ir su palestiniečiais“. Iki šiol Izraelis atsisakydavo su jais tartis tol, kol jie vykdys teroro veiksmus.

9.3 bil. dol. darbams finansuoti

Vail, Colo. — Prez. Fordas pasirašė įstatymą finansuoti iš federalinių fondų viešuosius darbus viso už 9.3 bil. dolerių. Piniškai skirti šiems fiskaliniams metams, kurie prasidėjo liepos 1.

Beilen, Olandija, traukiny, kurį mokučių teroristai su 24 įkaitais išlaikė 12 dienų.

Beirutas. — Didelis lietus ir stiprus vėjas sulaukė naminį karą, ir vakar Beirute užmuštų nebuvo.

Maskva. — Supersonikinių — už garsą greitesnių lėktuvų susiekimą sovietai pradėjo savo TU-144 lėktuvu tarp Maskvos ir Alma-Ata. Lėktuvas 1050 mylių kelį, pakilęs iki 57,000 pėdų, nukrito per 1 val. 58 minutes. Vėžios tik bagažą ir pašta.

Kosyginas Turkijoje

Ankara. — Turkijoje lankosi sovietų premjeras Kosyginas. Išbu keturias dienas. Lankosi ne pirmą kartą, buvo ir 1966. Po to buvo sunormalizuoti santykiai. Su Kosyginu atvyko 42 asmenų delegacija.

Manila. — Prezidentas Marcos sakė, kad per trejus metus, kovojant su musulmonų partizanais, apie 2,000 filipiniečių karių buvo užmušta ir keli tūkstančiai sužeisti.

Maskva. — Baku mieste teismas nuteisė penkis asmenis sušaudyti, 59 ilgomis kalėjimo bausmėmis už ūkinės suktybes.

Tokioje. — Ravid ir Julie Eisenhower išskrido į Kiniją. Kelionę jiems buvo išrūpinęs Nixonas, lankęsis Pekine 1972.

Montevideo. — Urugvajaus policija sako likvidavusi komunistų partiją, suimdamą partijos vadą Jose Luis Massera ir propagandos vadovą Vladimira Ilić Turianakį.

OLANDISKŲ PYPKIŲ PAJŪRIAS

Brazilijos rytuose su olandais (8)

A. SAULAITIS

Iš žymaus Recife miesto archeologo buto Pernambuco valstijos sostinėje matosi visas dviejose salose išlikęs senamiestis. Telefonu pasiklausęs niešta nieštinčio ar degė degančio balso, net ir grupą sirdamas sutiko svečią priimti profesorius, istorijos-archeologijos instituto vedėjas. Dešimt dienų čia praleidamas kunigų kursuose, stengiesi visą laisvą ir kartais "nukniaukta" laiką skirti svarbiams klausimams. Ar šioje Brazilijos dalyje prieš 350 metų tikrai būta lietuvių? Uždavins būty lengvesnis, jeigu mokslus būtų baigęs Brazilijoje ir geriau pažintum vietinius istorinius šaltinius, arba jeigu būtum istorikas. Tikram mėgėjui surasti lietuvių pėdsakus šimtmečiais plaunamame pajūrio smėlyje nėra lengva.

Daug lengviau, aiškina archeologas, yra rasti olandiškų pypkių, kurių iš sūnus prisirinkęs virš tūkstančio šūkių ir šimtą nesudėjusių porcelano pypkių. Mat nuo maždaug 1625 iki 1650 metų didžiulius Brazilijos šiaurės rytų plotus buvo užvaldę olandai, įvedę jau anais laikais plačią cukraus pramonę ir prekybą, įsteigę viešų mokyklų tinklus ir taip toliau. Naujiena žemyn teberikydami tradicines keramikos pypkes, jas pamedavo paūryje, kai jos suskildavo ar nulūždavo. Po šimtmečių iš gintarų pypkių likučius išplauna bangos.

Profesorius nurodė Olandijos archyvuose esančius dokumentus, kurie niekad nebuvo perspausdinti: Naujajį Pasaulį vykusį jūreivių sąrašus, jų testamentus, kurie būty įvykdomi, jeigu svetimoje žemėje tektų žūti. Tarp parankėje turimo sąrašo tegalėje rasti vieną tikrą lenkiską pavardę. Dar mažiau padėti galėjo istorinio muziejaus sargas, kuris aiškiai bažnyčios pastogės paminklinį akmenį pavadino jėsuitų banko kentinu akmeniu. Čia kieme vienas ant kito sudėti vertingi meno kūrinių ar kerintinių akmenų iš senų pastatų ir tvirtovių, laukia daugiau lėšų ir geros istoriko rankos. Jų tarpe hebrajiškom raidėm antkapių, primenančių kartu su olandais atvykusius prekybininkus.

"Draugo" skaitytojams dar 1972 metais teko atpasakoti daugiau apie šį penktą didumų Brazilijos miestą, todėl tektų paminėti naujų įspūdžių. 1975 metais miestais minėjo vienuolio Frei Caneca mirties 150 metų sukaktį. Vienuolioje priėmęs tėvo profesijos vardą (Puodžiū), jaunas dviasikis įsivėję nepriklausymę remiantis sąjūdį. Prieš sukilę pakartant, portugalai nuėmė vie-nuolišką rūbą, dabar palaidotas Rožančias bažnyčios rūsyje.

Recife arkivyskupo Helder Camara pavarde visi pažįsta iš užsienio spaudos. Nedidelio ūgio gyvas ir judrus kardinolas labai paprastai ir vaizdžiai pasakoja apie savo gyvenimo kelią, kuris dar šiandien vieniems ir kitiems prieštaringas. Dar jaunas būdamas su Rio de Janeiro arkivyskupo leidimu dalyvavo tautininkų sąjūdyje, vadinamame "integralistų", kuri vėliau paliko. Iš šių laikų liko įtartinis, kad Helder Camara simpatizavo naciams (tuolaikinio Brazilijos prezidento diktatoriaus Getulio Vargas simpatija Hitleriui netapė plačiai diskutuojamas reikšmas). Vėliau, tapęs neturtingos srities ganytoju, pasinerė į socialinius sąjūdžius ir darbus, dėl kurių ir šiandien net ir dviasikis tarpe vadinamas komunistuojančiu.

Gyvena kukliai, įrengęs kambarį vienos bažnyčios zakristijoje. Pasakoja apie kovą už paprastumą ir kuklumą bažnyčioje: kelskart prašęs Popiežiaus palikti trijų aukštų karūną "tiarą" muziejams. Recife vyskupo rūmuose atskratė abiejų kites

laikais pastatytų sostų. Vieną liepė išnešti be kalbų, o kitam pašalinti reikėjo visų taktininkų posėdžio, kuriame pareiškė, nebe-rasdamas ateisio kitiems argumentams, "Jūs žinote, ka mano motina vadindavo sostu". "Jei-gu stebėtės, kad Bažnyčioje reik-lai lėtai eina, pastebėkite, kad man truko šeši mėnesiai tokį paprastą pakeitimą įvesti," aiški-na kardinolas.

Susirūpinęs cukraus plantacijų darbininkų likimu, vyskupas lau-gė geros progos. Potvynio metu sukvietė visų tikybų dvasiškų ir pasauliečių vadovus nelaimės iš-tiesiems šelpiti. Po potvynio vėl juos susaukė ir pasiūlė pas-tangas pratęsti plačiau. Ekume-ninis komitetas pamažu nupirko keturis cukrinių nendrių dvarus, nuosavybė ir administracija pa-mažu perleisdama patiems dar-bininkams ir viename įvesdamas įvairesnį žemės ūkį, kad šeimos nenukentėtų nuo cukraus augi-nimo ar kainų nepastovumo. So-cialinės reikšmės turį dvarininkai miršta prieš tokias "komu-nistines" dvasiško pastangas.

Pastoraciniai darbai pasiekia ir uosto moteris, kurių ekonominė bei socialinė padėtis neleidžia iš-sijungti iš išnaudojimo rato. Sa-vanorių būreliai rūpinasi mate-rialiniu ir dvasiniu jų gerbūviu, ir yra nusistatę nekalbėti, kad jos "laisvą" gyvenimą paliktų, nes gerai žino, kad be profesijos, mokslo ir socialinių sąlygų naujo gyvenimo pradėti praktiškai negalės. Socialiniame centre jos gali mokytis siūti, rašyti ir skaityti, pabendrauti. Jausdamos moralinę atramą, išdrįsta išskusti piktnaudotojus, ar iš "namų"

Ona Metrikienė

Sol. A. Pavasaris dainuos operetėje "Čigonų baronas".

LIETUVIAI CALIFORNIJOJ

STATO OPERETĖ

Muz. O. Metrikienė gerai pažįstama Los Angeles lietuviams ne vien tik savo kompozicijomis, bet ir gyva veikla muzikinių veiklų pastatymuose. Ji paruošė muzikinę dalį pastatymams: "Vaisų karalius", "Dainos, muzika ir gėlės" (didesnė dalis jos pačios kompozicijos), "Kartą dar šiandien vieniems ir kitiems prieštaringas. Dar jaunas būdamas su Rio de Janeiro arkivyskupo leidimu dalyvavo tautininkų sąjūdyje, vadinamame "integralistų", kuri vėliau paliko. Iš šių laikų liko įtartinis, kad Helder Camara simpatizavo naciams (tuolaikinio Brazilijos prezidento diktatoriaus Getulio Vargas simpatija Hitleriui netapė plačiai diskutuojamas reikšmas). Vėliau, tapęs neturtingos srities ganytoju, pasinerė į socialinius sąjūdžius ir darbus, dėl kurių ir šiandien net ir dviasikis tarpe vadinamas komunistuojančiu.

Dabar muz. O. Metrikienė, grįžusi atgal iš Arizonos, vėl paruošia solistus ir chorą J. Straus operetę "Čigonų baronas". Šios operetės pastatymas įvyks 1976 m. sausio 31 d. 8 val. vakaro ir vasario 1 d. 3 val. p. p. Immaculate Heart kolegijos salėje. Gros Valley Youth simfoninis orkestras, diriguojamas dr. T. Osborn.

V. Irl.

LAIŠKAI "DRAUGUI"

DEL STRAIPSNIO "NOROM NENOROM"

Lapkričio 22 d. numeryje "Draugo" Mokslo, meno ir li-

ratūros dalyje išspausdintas straipsnis "Norom nenorom", kuriame metama insinuacija, jog Californijos Lietuvių Radijo klubo (Los Angeles Lietuvių klubo valandėlės) balliue, spalio 25 d., vykdant loteriją, padaryta apgavystė. Straipsnio autorius Pr. V. mini "stambų vyrą su gargždiniu balsu", kurį jis vėliau net drįso "griozdų" vadinti, tos tariamos apgavystės kaltininku.

K. L. Radijo klubo valdyba kategoriškai paneigia Pr. V. insinuaciją ir pareiškia, jog loteriją vykdė ne vienas asmuo, kad jokios apgavystės nebuvo. Nepagrįstai kaltinti ir su pašaipu aprašinėti žmogaus išvaizdą nėra kultūrinės spaudos tema.

Mūsų supratimu, radijo programos ir jų išlaikymas priklauso prie jų pastangų ir darbų, siekiančių visuomenės kultūrinimo, tad toks Pr. V. neigiamas ir pasityčiojantis požiūris bei neikiminas nuosirdžiai ir nau-dingai veikiančių asmenų yra smerkiamas.

K. L. Radijo klubo valdyba Red. pastaba. Paminėtas straipsnis buvo parašytas humanitarine forma, todėl ir jį taip ir reikėtų žiūrėti.

Marquette Parko lietuvių parapijos liuanistinės mokyklos vaidintojai, suvaidinę "Kaleidų dovana". Nuotr. Z. Degučio

LKB KRONIKA NĖRA DETENTE

Ji pateikia neiškreiptą dabartinės Lietuvos gyvenimo veidą

PETRAS INDREIKA

LKB Kronikos duoda neiškreiptą dabartinį okupuotos Lietuvos gyvenimo vaizdą, kuris išsakomas be jokios retorikos. LKB Kronikas rašo ne vienas autorius, bet visa tauta, kuri trokšta išreikšti pasauliui tik vieną norą — būti laisva, nusikratyti per prievartą brukamą beprasmišką ateizmą, kuris audžia žmogui tikrą pradžią. Nukentėjęs už LKB Kronikos platinimą, inž. V. Vaičiūnas sako: — Lietuvos tikintieji priešo gyvenimo kryžkele, kurioje krypties rodyklės skelbia: dešinėje "Istatymų veikimo zona, kairėje — Krikščioniška sąjone. Aš bijau, kad istorikai šioje kryžkelėje nepastatytų trečios rodyklės — lietuviškos moralės kapai. (LKB Kr. nr. 14). Šis jo graudus skundas ir mums tektų prisiminti, savininkų ar iš valdžios pareigūnų pusės. Tai sudėtingas, skaudus, bet ir viltingas darbas.

kad suprastume, koks žiaurus yra "Gulag Archipelago" ir kokia plati yra kovos apimtis, kur neskaitoma su civilizuoto žmogaus gyvenimo pagrindais.

Šimet treji metai, kai okupuotos Lietuvos pogrindyje pasirodė LKB Kronika. Savo išvaizda — tai labai kuklus leidinėlis, tik mašinėle rašyti menki sąsiuvinėliai. Bet stebėtina, kad per trumpą laiką spėjo išrinkti mūsų tautos aprašomųjų kančias veiklų eiles ir tapo pažįstama net plačiam pasauliui. Komunistinio režimo žiaurumo pavyzdžiai jau cituojami didžiosios spaudos agentūrose, kaip lietuviško religinio persekiojimo neginčijami faktai. Jas išvertus į svetimas kalbas, reikšmė dar padidėtų, nes pasaulis pamatytų, kaip Sovietų Sąjunga trokšta palaidoti gyvus žmones, tik trūksta kastuvų duobėms iškasti.

Mezgama detentė ar grūdų par davimas praeis komunistinio gyvavimo dienas, bet jokios naudos neduoda, nes komunistai nesilaiko jokių susitarimų ir jie nėra garbingi vyrai, nes jie neteikia pagarbos savo pavaldiniams, nes juos persekioja nuo pačių metu moralinė ir politinė krizė. Nežiūrint į tai, LKB Kronikos jau spėjo iškelti Lietuvą į religinių, tautinių ir politinių įvykių įtampų centrą iš visų Pabaltės valstybių ir pirmąją vietą, o jas rašan-tieji teikia pavergtai tautai gar-bę ir šlovę teikdami moralinę jėgą kovoje su režiminės sistemos sargybinais.

LKB Kronikos tikslas ne vien informuoti įsijėius lietuvius kas dedasi tėvyneje ar parodyti, kad ten yra didvyrių, kurie nebijo eiti į kalėjimus herojiškai begindami tautą siekiančią laisvę, bet ne savas nepamatuotas ambicijas, jausdami baimę būti areštuotais.

Gyvendami laisvėje mes negalime nebandėme prisikverbti per geležinę užvarą ir sužinoti kas dedasi už grotų. Tenkinomės žiniomis, gaunamomis iš turistų ir žinijoje, kad draudžiama nuvažiuoti į gimtąjį kaimą ar ba-minomės trėmimų vaizdais, ramindami save, kad atliekame pa-reigą, pasiūsdami vieną ar kitą pakietėlį. Paskaičius LKB Kroni-

VATIKANO II SUSIRINKIMO 10 METŲ SUKAKTIS

Popiežius Paulius VI iškilmingai paminėjo 10 metų sukaktį nuo II-ojo Vatikano susirinkimo pabaigos. Kartu su Popiežium šia proga šventas Mišias koncelebravo šeši kardinolai, eję at-sakingas pareigas Vatikano visuotiniame susirinkime, jų tarpe Varšuvos arkivyskupas Steponas Višinskis, ir įvairių auklėjimo kongregacijų bei katalikiškųjų universitetų ir mokslo įstaigų vadovai. Koncelebrantų tarpe buvo taip pat iš Latvijos į Romą atvykęs Rygos vyskupijos apaštalinis administratorius vyskupas Julijanas Vainovs. Daugiatūkstantinėje maldininkų minioje švento Petro bazilikoje buvo keli šimtai Romos katalikiškųjų universitetų studentų ir seminarijų auklėtinų, kuriuos Popiežius specialiai pakvietė dalyvauti pamaldose ir atskirai pasveikino. Paulius VI ragino jaunuosius seminaristus, būsimus kunigus ir vienuolius, praturtinti savo mokslą Vatikano susirinkimo vaisiais.

SPALVOTI DEIMANTAI

Šiuo metu specialistai žino apie 300 savybių, pagal kurias vertinami deimantai ir briliantai. Antrąją vietą po matmenų čia užima brangakmenių spalva. Todėl juveljerai daug šimtmečių norėję surasti būdą pagerinti natūralią deimantų spalvą. Ir kokių tik jie dalykų neprigalvodavo, kiek įvairiausių dažančių medžiagų išbandė. Deimantai lyg reaguodavo į terminį apdorojimą — rusvi akmenys įgaudavo auksinį atspalvį, tačiau greitai pasidarydavo atvirkščias pro-cesas.

Pagaliau fizikos — matematiškos mokslininkams pavyko gauti sidabro atspalvio, žalius ir gelsvus deimantus. Spalvas brangakmeniai įgavo po apšvitinimo. Ištyrta, kad dalelių spauda, veikdamas kristalą, pakeičia jo gardeles struktūrą. Dėl to pasikeičia deimanto ir spalva. Taigi, mokslininkams pavyko surasti būdą šiam procesui valdyti.

kas, turėtų mums pabusti stipresni jausmai tėvynei. Turėtumėm nepasigailėti materialinės aukos persekiojantiems Lietuvoje, o ypač ateiti į pagalbą leidžiant LKB Kroniką. Ji yra dokumentuota istorinė medžiaga Lietuvos okupacinei istorijai, kaip anoji mūsų kunigaikščių rašytą metrika, kurią tebeilgo pasigrobė rusai.

Pereitais metais Lietuvių Katalikų Religinės šalpos rėmėjų vyr. valdyba išleido LKB Kronikų pirmąją dalį 5000 egz. Per trumpą laiką ji buvo išplatinata. Dabar iš spaudos išėjo antroji dalis, į kurią telpa aštuonių kronikos (8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 ir 15). Knyga sudaro — 414 psl., gražiai seselės Mercedes iliustruoti. Redagavo Edv. Jurgėnas. Gale knygos įdėtas komunistinių terminų santarpyų paaiškinimas ir vardynas.

LKB Kronika tai prasmingiausia dovana visiems tiems, kurie atitrūsta nuo lietuviybės. Tai stiprus liudininkas, kad tauta tebėra gyva ir tebekovoja už savo egzistenciją.

PUIKI DOVANA SVENČIŲ IR KITOMIS PROGOMIS

SV. RAŠTO NAUJOJO TESTAMENTO

ANTRA LAIDA

Išleido

LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBĖ

Mecenatas — Prel. Juozas Karalius

Naujasis Testamentas yra praktiško formato ir tikras kietas viršelis. Vertimas padarytas gražia lietuvių kalba. Mecenato dėka laida perduodama prieinama kaina.

Gaminta "DRAUGO" knygyno

Kaina — \$5.00

Illinois gyventojai prašomi pridėti 50 centų mokesčiams ir per-siuntimui (kitur gyvenantieji pridėkite 25 centus).

Gera proga viešoms laisvės Naują Testamentą. Siųskite užsakymus

DRAUGAS

4545 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

4545 WEST 63RD ST., CHICAGO, ILL. 60629. Tel. LU 5-9300
Second class postage paid at Chicago, Illinois. Published daily except Sundays, Legal holidays, days after Christmas and Easter by the Lithuanian Catholic Press Society

Subscription Rates: \$25.00 — Chicago and Cook County, Illinois
Elsewhere in U.S.A. \$23.00 Canada \$25.00 Foreign Countries — \$26.00

Pašto išlaidas mažinant, pakvitatimas už gautas prenume-ras nesumavimas. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytosio adreso-gavus iš jo mokesčių, atžymima, iki kada skaitytojas yra užsė-mojęs.

Chicago, Cook, Ill.	\$25.00	\$15.00	\$10.00	\$5.00
Kanada	25.00	15.00	10.00	5.00
Kuba	23.00	13.50	9.00	4.50
Užsienyje	26.00	16.00	10.50	5.50
Savaitinis	16.00	8.50		

• Redakcija straipsnius laisvo savo nuomonės. Nesuaukštinti straipsnių asanaga, juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbi-mų turinį neatsako. Skelbimų kainos priimančios gavy prašymą.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

This publication is available in microfilm from:

XEROX UNIVERSITY MICROFILMS

300 Zeeb Road, Ann Arbor, Mich. 48106

Tel. PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS

2858 West 63rd Street

AKTŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR

GERKLĖS LIGOS

Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS

Akneerija ir moterų ligos

Ginekologinė Chirurgija

6449 So. Pulaski Road (Crawford

Prima ligoninė pagal susitarimą

Medical Building) Tel. LU 5-6446

Jei neatitinka, skambinti 774-8012

DR. VL. BLAZYS

PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS

Marquette Medical Center

6133 So. Kedzie Ave.

Val. pirm., antr., treč. ir ketvirt.,

6 iki 7:30 val. vakaro.

Šeštad. nuo 1 iki 3 val.

Pagal susitarimą

Ofiso telefonas: WA 5-3070

Rezid. tel. WALBRIDGE 4-3048

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val. pirm., ketv. 1 iki 6 popiet.

antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik

susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė

DR. EDMUND E. CIARA

OPTOMETRISTAS

7700 West 51st Street

TEL. GR 4-2400

Val. pagal susitarimą, pirmad. ir

ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penk-

tad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6940

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

Specialybė — Nėrų ir

Emocijos Ligos

RAWFORD MEDICAL BUILDING

6449 So. Pulaski Road

Valandos pagal susitarimą

Rezid. tel. — GR 8-8373

DR. W. M. EISIN-EISIMAS

AKNEERIJOS IR MOTERŲ LIGOS

GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei ne-

atitinka, skambinti: MI 3-0001.

Tel. — RE 3-5333

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė Akty Ligos

3907 West 103rd Street

Valandos pagal susitarimą

Ofiso telefonas: PR 8-7220

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

JONKA

VAIKŲ LIGOS

2856 West 63rd Street

Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.

nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8

val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-0000 Rez. GA 3-7778

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street

Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. V. JUČAS

450-4445 — LO 1-4505

Jei neatitinka, skambinti 661-1070

ODOS LIGOS — CHIRURGIJA

Ofis: 1002 No. Western Avenue

6214 No. Western Avenue

Valandos pagal susitarimą

Visi telefonai 652-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 40th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečad.

ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto OLYMPIA 3-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1443 So. 50th Avenue, Cicero

Kasdien 1-5 val. ir 6-8 val. pop.

Išskyrus trečiadienį ir

šeštadienį 12 ir 4 val. popiet.

Tel. REllance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUOLIS

(Lietuvius gydytojas)

3925 West 50th Street

Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir

penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8

val. vak. Šeštad. 12-3 val. p. p.

trečiad. uždaras.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

KODIKŲ IR VAIKŲ LIGOS

SPECIALISTE

MEDICAL BUILDING

PASYVAUS PASIPRIEŠINIMO KELIAS

"Lietuvos istorija tarsi pasikartoja. Carinė okupacija pasikartė tarybine. Iš naujo iškilo pavojus lietuvių tautos egzistencijai. Pavojuje atsiskleidė ypatingai dvasinės vertybės: tikėjimas, dora, kalba, literatūra ir visa lietuviškoji kultūra. Mūsų tautos priešai ir į jos ateitį toliau neišvengiamai kelia tautai pražūtį. Šito siekia klaida, melas ir apgaulė. Planingai ir maskuotai Lietuva dvasiškai žlugdoma ir fiziškai naikinama. Dalis tautos nepastebi šios klaidos ir nesitūpiną gresiančių pavojumi. Kartais nesuprasti, o kartais dėl duonos kasnio jie tampa tautos engėjų talkininkais".

Cia pacitavome mūsų skaitytojams pačią pirmąją pastraipą iš žanginio rašinio "Pirmieji "Aušros" spinduliai" iš senesnių okupuotoje Lietuvoje išėjusių naujo pagrindinio leidinio — "Aušros" 1975 m. spalio mėnesio numerio. Šios leidinys yra 52 pusl. apimties, nedidelio formato. Be jau minėto redakcinio, yra atspausdinti dar šie rašiniai: Tarptautinė tribunolė — (išsiai pateiktas rezolucijos Jono Jurašo liudijimas Tarptautiniame tribunole Kopenhagoje 1975.X.17-19), rašinyje apie vyriausybės atspausdinti 100 metų mirties sukakties proga ir Nobelio premijos laureato A. Solženicyn 1974.II.12 parašytas straipsnis "Gyventi be melo".

Mums įdomu patirti, kodėl šiuo metu, greta "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos", einančios ketvirtus metus, atsirado naujas leidinys — "Aušra". Atsakymą į šį klausimą duoda pats rašytojas pagrindinio leidinys: "Aušra nepretenduoja apimti visų Lietuvos problemų. Ji sveikina jau ketvrti metai einančią "LKB Kroniką" ir su didžiausiu susidomėjimu pasirodantiems leidiniams. Tikimės, kad "Aušros" skelbiamas žinios paplįs jaunimo tarpe. Norėtume, kad jie, pažinę Lietuvos praeitį, dar labiau pamiltų savo tėviškę žemę".

Vadinasi, naujas pagrindinio leidinys, kuris savo turiniu daugiau žurnalo, kaip laikraščio pobūdžio, yra tikrai jau eilė metų leidžiamą LKBK-os papildymą. Visa tai rodo, kad pagrindinio darbas okupuotoje Lietuvoje ne tik nėra sužlugdytas, kaip okupantai skelbia, bet dar labiau auga, šakojasi.

Naujoji "Aušra" iškelia visa eilę skaudžių okupacijos faktų ir nurodo, kaip žiauriai okupantai žaloja lietuvių tautos dvasią, klaidoja Lietuvos istorijos faktus, juodina Lietuvos praeitį, tai nutylėdami garbingus lietuvių tautos darbus, tai be galo iškelia pasitaikiusias kai kurias tamsoes gyvenimo puses.

Negeriau buvo ir prieš 100 metų, kai Lietuvą valdė cariniai rusai. Ano meto aplinkybės išaukė Prūsijos leidžiamą "Aušra", dabartinės, gal dar sunkesnės gyventi ir kultūrinio darbo sąlygos išaukė pagrindinį "Aušra", leidžiamą pačioje okupuotoje Lietuvoje. Taigi, pasak leidinio redaktorių, "Aušros" programa lieka tokia, kaip prieš 100 metų: parodyti lietuviams praeitį, teisingai įvertinti dabartį ir padėti įsivaizduoti ateities Lietuvą.

Toliau naujosios "Aušros" žangėje rašoma: "Aušra" nesiekia politinių tikslų — sukelti revoliuciją ar grąžinti kapitalistinę santvarką. Jos uždavinys ir sunkiausias laikas gaivinti lietuvių dvasią, ugdyti tautinį susipratimą, tautos dorovingumą, skatinti visokeriopą pažangą". Išidėmė šie programiniai žodžiai:

"Lietuvių tauta išsilaikys, jei bus kultūringesnė už pavergėjus. Todėl turi pasikartoti senovės istorija: romėnai jėga nugalėjo graikus, o graikai kultūra nugalėjo romėnus". "Aušra" nežada kurti tautinės neapykantos: "Ji laiko savo draugais visų tautų taikius ir geros valios žmones, kurie Lietuvai linki gero ir nori su ja dalintis kultūrinėmis vertybėmis".

Okupantai užgynė minėti vėsk. M. Valančiaus sukaktį bet kuria forma. Šią spragą stengiasi užkūsti "Aušra", paskirdama jam beveik 19 puslapių, taigi daugiau kaip trečdalį leidinio. Mums nežinomas autorius, pasirašęs P. Rimgaudo slapyvardžiu, pabrėžia (29 pusl.), kad Valančiaus "reikėjo gelbėti Lietuvą nuo pravoslavizmo ir rusinimo. Todėl jis stengėsi pakelti švietimą ir dorą". Istorią kartojasi: lygiai tokių pačių priemonių Lietuvai reikia šiandien. Str. autorius, nurodęs, kad Lietuvoje tautybė buvo glaudžiai suaugusi su katalikybe, rašo, kad cariniai rusai visomis išgalėmis stengėsi "sprogdyti Bažnyčią iš vidaus. Okupantai reikėjo talkininkų. Išdėmė atsakymą net vyresniam tarpe. Negeriau esą ir dabar, tikrai "Prieš 100 metų buvo siekiama Lietuvą suprovoslavinti, o paskui surusinti, dabar gi siekiama ją subedievinėti, o paskui palaipsniui rusinti. Marksizmo teoretikai aiškiai sako, kad, pasiekus komunistų tikslus, išnyks tautos ir bus viena kalba. Nepatogiai pasijuntė marksizmo dešytojai mūsų krašte, kai jų užklausiama, kokia tada bus kalba? (42 psl.).

J. Rimgaudas ypač sielojasi lietuvių jaunimui, nes, "atėmus iš jaunimo tikėjimą, smukdoma jo moralė. Viskam abejingas jaunimas tampa naujosios buržuazijos atstovais, kuriems svarbu tik patogus ir palaidas gyvenimas" (44 psl.).

Priešintis okupantui ar ne, o jeigu priešintis, tai kurio būdo, kuriomis priemonėmis? Į šį klausimą atsakymą randame "Aušros" paskelbtame A. Solženicyno rašinyje "Gyventi be melo". Štai keletas ten paskelbtų minčių. "Tačiau prievarta greitai sensta. Nedaug prabėga metų — ji jau nepasitiki savimi, ir kad išsilaikytų, kad padariai atrodytų, būtinai į talką šaukiasi melo. Prievarta nėra kuo prisidengti, tiktai melas, o melas gali laikytis tik prievartos remiamas. Tai gi mūsų kelias — niekur samoningai nepalaikyti melo (48, 49 p.).

Kitoje vietoje A. Solženicynas ragina pasyviai priešintis Sovietų valdžiai, pokalbiuose nereikiant jai simpatijų, neiti į bolševikų ruošiamas demonstracijas, mitingus, nekelti rankų balsavimo metu, neišrašyti — nepikirti laikraščiu, kurie skelbia melą, kovojant už tiesą nebijoti net netekti darbo. "Tačiau ir šitas, pats nuosaikusias iš visų pasipriešinimo kelių" — rašo A. Solženicynas (51 psl.), nebus mums, užsėdėjusiems, lengvas. Tačiau žymiai lengvesnis už susidėginimą ar bado streiką! Ugnis neapglėbs tavo kūno, akys ne sprogs nuo karščio, o juodos duonos su grynu vandeniu tavo šeimai visada atsisiras. Tai bus lengvas kelias, bet pats lengviausias iš visų galimų. Nelengvas pasipriešinimas kūniui, bet vienintelis sielai". (51 psl.).

Besikaitant naujosios pagrindinio "Aušros" puslapius susidaro įspūdis, kad jos redaktoriai ir leidėjai bus suradę dabartinėmis sąlygomis teisingą ir vienintelį kelią — pasyvią pasipriešinimą prieš okupanto priepauidą. b. kv.

LIFTĄ VALDO ELEKTRA

Vengru konstruktoriai sukūrė naujos konstrukcijos liftą su elektriniu valdymu. Liftą valdo elektrinė skaičiavimo mašina. Patyginus su esamomis konstrukci-

jomis, valdomomis relės prietaisais, vengru išradėjų liftas pigesnis ir patikimesnis.

— Amerikoje 1973 m. gaisruose žuvo 5,400 žmonių.

Nepaprastas susidomėjimas CIA veikla

Ar patys amerikiečiai nesumaikins saugumo

P. GAUCYS

Jau daug mėnesių, kai iš amerikiečių spaudos ir TV neišnyksta CIA kaltinimai ir komentavimai jos žalingos ar tariamai žalingos veiklos. Jau kuris laikas Atstovų rūmų ir Senato komitetai tyrinėja jos veiklą ir vykdo apklausinėjimus, kaltindami nelegaliais veiksmais. Esą, CIA organizavusi samokslus nužudyti svetimų valstybių vadus, nušalinti vyriausybes, šnipinėjusi JAV piliečius, atidarinėjusi ir skaičiuojanti jų laisvumą, slaptai klausėsi jų telefoninių pokalbų.

Kaltina, bet neįrodo

Ar iš tikrųjų CIA pastangomis buvo nužudyti ar mėginti nužudyti užsienio valstybių vadus, kol kas tikro atsakymo nėra. Daugumas apklausinėjimų būna slapti, tačiau, to nepaisant, sklinda žinios, kad CIA organizavusi samokslą Kubos diktatoriui F. Castro nužudyti. Vienas liudininkas, buvęs Al Capone's gėgės narys, paliudijo, kad 1961 m. buvęs CIA pasamdytas nužudyti Castro, jo brolių Raulo ir revoliucionierių vadą Guevarą. Kitam liudininkui, buvusiam FBI agentui, irgi buvę įsakytą kartu su dviem kitais agentais nužudyti Castro. Prie Castro kartą pažymėjo, kad prieš jo gyvybę buvo 12 kartų kėsintasi. Daugumas tų mėginimų įvyko 1960 m. Apie tai, esą, žinojęs ir prezidentas Kennedy. Tačiau artimi Kennedy bendradarbiai tą neigia. Anot jų, prezidentas niekada nepritaręs ir netgi nežinojęs apie jokių žudymus, kaip JAV užsienio politikos priemonės.

Be pasikėsinimų prieš F. Castro, CIA taip pat kaltinama organizavusi Pietų Vietnamo prezidento Diemo 1963 m. nužudymą. 1961 m. Dominikon respublikos diktatoriaus gen. R. Trujillo ir tais pačiais metais buv. Kongo min. pirmininko Lumumbos nužudymą. 1973 m. pagelbėjusi įvykdyti perversmą, kurio metu žuvo Cile prezidentas Salvador Allende, o 1970 m. buvo nužudytas Cile kariuomenės vadas gen. R. Schneideris.

Kol kas apie tuos nužudymus neišsiaiškino žinių. Apklausiame CIA atsakingi pareigūnai atskleidė, kad buvo duoti keli milijonai dolerių paramos demokratiniams Cile partijoms ir jų spaudai, bet jie griežtai paneigė tvirtinimus, kad būtų ten planuojamas koks nužudymas ar perversmas. Dr. H. Kissingeris liudijdamas pareiškė, kad R. Nixonas ir G. Fordo prezidentavimo metu nebuvo planuojami jokie užsienio valstybių galvų nužudymai ar jų nušalinimai. S. Allende žuvimas labai rūpi senatoriui F. Church, kuris stengiasi,

kad pranešimai apie CIA veiklą būtų viešai paskelbti. Tam priešinasi ne tik prez. Fordas, bet ir išmintingiesni senatoriai bei kongresmanai.

Ginčai namų reikalais

Apklausiame jėgose, spaudoje ir TV nemažiau karštų ginčų kyla ir dėl CIA įtariamų amerikiečių sekimo. Paaikškėjo, kad 1973 m. buvo sekami 7200 amerikiečių disidentų. CIA 20 metų tikrino visus laisvius iš JAV į S. Sąjungą ir iš jos į JAV. Per metus patikrindavo 2,3 mil. laisvų. Taip pat paaikškėjo, kad buvo sekami 75 kongreso nariai, bet žinios buvo renkamos prieš juos išrenkant į kongresą. CIA rūpėjo patirti, ar jos sekamieji turėjo kokių ryšių su komunistais. Viena negrų organizacija užvedė bylą prieš CIA 30 tarnautojų, juos kaltindama nelegaliu JAV piliečių laisvų tikrinimu. Cia ypatingą veiklą išvystė komunistams simpatizuojanti atstovė Bella Abzug.

CIA direktorius W. Colby gynė savo įstaigą šiais žodžiais: "Galimas daiktas, kad praieityje ji buvo padariusi klaidų ar neteisėtumų. Tačiau nūdien CIA yra geriausia pasauly žinių rinkimo agentūra. Mums jos pavydi užsienio valstybės. Mums ir reikia geros agentūros. Mes tokią turime ir tikios, kad tokią ir ateityje turėsime".

Priekaištai CIA, Colby tvirtinimu, yra išpūsti, ypač tariami "masvyžių naminiai šnipinėjimai". W. Colby griežtai atsisakė viešai kalbėti apie ypatingus kaltinimus, kuriuos tiria kongresas. Jo įsitikinimu, tai būtų savo krašto reputacijai klaidų ar neteisėtumų. Nūdien CIA jokių neteisėtų veiksmų neplanuoja ir nevykdo. Jeigu pavyktų sugauti CIA organizaciją, tai pražudytų JAV dabartinę tarptautinę padėtį, kai atominės bombos, paleistos iš tolimo užjūrio, per 30 minučių gali kristi ant JAV miestų ir juos sunaikinti. Viešas diskutavimas CIA veiksmų gali labai pakenkti jos veiksmingumui, nes atskleidimas bendradarbių pavardžių, kaip to nori kai kurie kongreso nariai, ne tik padarytų juos neįtikinamus, bet ir grėstų jų gyvybei.

Brangi, bet reikalinga institucija

CIA veikla valstybei brangiai kainuoja. Tikrai niekas nežino, bet spėjama, kad apie 4-6 milijonus dol. per metus. Tikra suma yra didžiausia paslaptis. W. Col-

by žodžiais, paskelbimas netgi apytikrės sumos labai pasitarnautų rusams. Sovietų specialistai, tyrinėdami kasmetinių sumų dydį, galėtų nustatyti jos veiklos "polinkį" ar kryptį ir daug ką patirti. JAV vykdamas kokių svarbų slaptą projektą, iš didžiulės sumos, tam reikalui skiriamos, rusai tuo suprastu, apie ką eina reikalas, ir iššnipinėtu pirma, negu jis būtų įvykdytas.

Anot W. Colby, reikalas paslaptįje laikyti sumas, žinių rinkimui skiriamas, buvo supratas dar prez. Washingtono laikais, o šiandien nėra tokios valstybės, kuri viešai paskelbtų sumas, skiriamas slaptų žinių rinkimui. Tačiau kongreso komitetai, tyrinėję CIA veiklą, tuo nelabai tiki. Jie tvirtina, kad konstitucija įsako atsiskaityti iš visų gautų sumų. Todėl jie reikalauja, kad būtų paskelbta bent apytikrės jos išlaidų sumos. Ligi šiol komitetams pavyko patirti, kad 1975 m. FBI žinių rinkimui išleista 82 mil. dol. Tai sudaro tik nežymią šnipinėjimo išlaidų dalį. Manoma, kad CIA metinis biudžetas siekia 750 dol. Tačiau ir tai nesudaro didesnės dalies jos išlaidų. Visos šnipinėjimo sumos būna paslėptos kelių departamentų samatose.

CIA naudojasi ypatingomis privilegijomis, kokių neturi jokia kita valstybės įstaiga. CIA direktorius turi teisę panaudoti sumas, "nesiskaitydamas su aukomis, slaptais, ypatingais ir nepaprastais reikalais vykdyti", neprivalėdamas tokių išlaidų pateisinti. Anot W. Colby, "jeigu man bus pateiktas nepaprastos reikšmės dokumentas, jo parduosiu ar nelegaliai pasakyti: "atėk šiekėliais metais, kai mes turėsime tam reikalui samatoje paskirtų lėšų".

Ar kongresas pakeis ar ne tas slaptoumo taisykles, vienas dalykas, atrodo, tikras — ateityje CIA samata ir išlaidos turės padidėti žymiai griežtesnei kontrolei.

Elliot Richardson, naujasis JAV Prekybos reikalų sekretorius

PORTUGALIJA ATSIETIESE IR VALOSI

Antras komunistų pralaimėjimas

A. J. STANIUS

Portugalijos revoliucijos istorijoje lapkričio mėnuo bus atžymėtas kaip didžiausio aktyvumo ir staigmenų mėnuo. Žinios taip greit keitėsi, kad V. Europos žurnalistai vos spėdavo parašyti savo laikraščiams pranešimus ir jau jie buvo pasenę. Sekanti žinia buvo visai kitokia. Nenuostabu, kad kai kuriuose dienraščiuose, ryto, vidurdienio ir vakaro laidoose, žinios buvo viena kitai prieštaraujančios. Tų Portugalijos vidaus įvykių sukūrys aprimo nuo lapkričio 27 d. ir jau buvo galima įžiūrėti, kas yra įvykę, kuo galima tikėti ir ką atmeti.

Tikrai vyko nauja revoliucija, virtusi kautynėmis su aukomis, tarp komunistų bei talkininkų — kraštutinių kairiųjų ir nuosaikiųjų demokratinių partijų. Dar prieš komunistų bandytą perversmą Portugalijos socialistų partijos vadas Soares pranašingai pasakė: "Mes komunistus nugalėsime per rinkimus, nugalėsime juos ir dabar su ginklu rankoje".

Būtu perilga suminėti visas detales, kaip komunistų suorganizuotas perversmas prasidėjo, kaip jis vyko. Tačiau verta pažymėti, kad komunistai Portugalijoje antrą kartą pralaimėjo ir buvo pažeminti. Taip įvyko dėl pačių komunistų kaltės. Komunistų partijos vadas Alvaro Cunhal ir jo talkininkai, kai matydavo tūkstantčius komunistų demonstruojančius Lisabono gatvėse, manė, kad ten susirinkusi visa tauta, kad ten susirinkusi visa tauta, ir jam pavyko įtikinti kai kurių kariuomenės dalinių vadus nuversti dabartinę laikinąją vyriausybę ir pastatyti grynai komunistinę vyriausybę. Jie buvo tikri, kad perversmas pavyks, ypač daug paramos tikėjosi iš sostinės saugumo Concon organizacijos, kuriai vadovavo komunistams palankus gen. Carvalho.

Laiminga, kad komunistai pamiršo pagalvoti, jog sostinė dar nėra visa tauta. Jie nepakėlė savo akių aukščiau į šiaurinę Portugaliją, kur tauteitė ir kairiųjų dalinių vadai buvo ir pasiliko ištikimi vyriausybei...

Tikrasis laimėtojas

Komunistinio nugaraukio sulaužytojas ir laikinosios vyriausybės autoriteto atstatytojas yra kairinės juntos narys majoras Antunes, dabartinis užs. reikalų ministras, kuris kiek anksčiau su savo devyniais kolegomis buvo iš juntos pasitraukęs ir išleisdamas atsikaukiamą į karo vadus ir tautą sutramdyti komunistinį terorą. Maj. Antunes pavyko įtikinti prez. Gomes, kuris ligi šiol norėjo tarnauti dviem ponam:

komunistams ir demokratams, kad, kaip kairiųjų pajėgų viršininkas, turi nustoti svyravęs, patikaudamas vieniems ir kitiems, ir imtis griežtų priemonių atstatyti krašte tvarką, kairiškų discipliną ir vyriausybės autoritetą. Taip pat apvalyti sostinę nuo komunistinių kariuomenės dalinių ir triukšmaujančių demonstrantų.

Gomes paklausė. Išaukti iš šiaurės vyriausybės ištikimi kairiųjų daliniai, atleisti iš pareigų Concon viršininkas gen. Carvalho ir armijos štabo viršininkas Carlos Fabiao, norėjusi virš šimtas komunistams palankų kairiųjų, išvalyta kairinė junta, pašalinti aštuonių tautinių dienraščių komunistiniai redakcijų štabai ir įspėjimas tautos bei visų partijų laikytis ramiai — tai jau didelis žingsnis pirmyn Vakarų demokratiškojo kelio link.

Komunistų vadovai atvirai prisipažino, kad gavo skaudų smūgį.

Ateities planai

Dabartinė laikinoji vyriausybė nemano uždrausti komunistų partijos veikimo, nors jie ir kalti už perversmo ruošimą.

Komunistai tebėra stipriai įsitvirtinę kai kuriose darbininkų organizacijose ir fabrikuose. Uždraudimas jiems veikti galėtų sukelti didelius streikus, kurių vyriausybė dėl sunkios ekonominės padėties nepageidauja. Viešai veikiančias partijas lengviau sekti ir kontroliuoti. Pagaliau Portugalijos vyriausybė yra įsitikinusi, kad po dviejų pralaimėjimų Portugalijos komunistų partija pasimokys ir pasėks italų bei ispanų komunistų pavyzdžiu, būtent taikiai bendradarbiaujimu su demokratinėmis partijomis jie gali turėti daugiau įtakos prie valstybės vairo, negu nuadodami terorą ir prievartos priemones.

Tuo tarpu Portugalijos laikinoji vyriausybė visą savo dėmesį turi atkreipti į labai sunkią ekonominę padėtį. V. Europos Bendrosios rinkos vadovybė, jei pamatys, kad Portugalija tikrai pradeda eiti laisvą demokratinių kelių, yra pasiruošusi Portugalijai padėti finansškai ir ekonomiškai. Bet prisimenant, kad jau devyniolika mėnesių nuo revoliucijos pradžios ir tik dabar pasirodė ryžtingesnis vyriausybės, reikia manyti, niekas su finansine pagalba nesiskubins. Tiek daug Portugalijos politikoje buvo staigmenų, kad negalima užtikrinti, jog jų daugiau nebebus. Daug kas paaiškės per visuotinius rinkimus į naująjį Portugalijos parlamentą (Nukleita į 5 pusl.)

TRYŠ TARPSNIAI

JONAS JASKAUSKAS

52 Tik, deja, greit draugės neteksiu: susirado draugą ir žada mane palikti. Nepavydžiu jai, o džiaugiuosi, kad po daugelio audrų surado ramų prieglobstį. O kas tas jos širdies išrinktas? Atspėjate?... O gal jau žinote, nes tai Jūsų bičiulis Povilas Balandis. Graži pora! Ar netiesa? Ne paslaptis, kad kvies Jus į vestuves. (Gal jau pakvietė?). Jei neatsakysite dalyvaui, susitiksime. Beje, Chicagoj sutikau dr. Sukį. Jis sakė, kad Chicago esąs labai patenkintas. Prase perduoti Jums sveikinimus ir patarti, kad, anot jo, paliktuometė tą skylių ir kraustytumėtės į didesnę centrą. Jo nuomonė palaikau ir aš, tik, žinoma, mažai tas reikią. Prašau atleisti, jei kiek per daug prikalbėjau ir net su patarimais. Šiandien tokią nuotaiką: džiaugiuosi Gražinos laime ir darsiai įkyriai plepi. Negalau ir nepasikūsti: Gražina su savo širdies išrinktoju išvažiuo į miestą šio to nusipirkti, o mane paliko nuoboduoti vieną. Tai vnienuą panaudodama rašau šį ilgą ir nuobodų laišką. Tenka vėl pratintis prie vienuos.

Dar kartą atsiprašydama už plepumą, linkiu geriausios sėkmės.

Janina".

Daktaras Lukošius, perskaitęs laišką, sau vnienuą šypsodamasis, pakartojo Janinos mintį: "Jo nuomonė palaikau ir aš, tik, žinoma, mažai tas reikią".

— Tu neįsivaizduoji, kiek ta nuomonė reikią. Ji reikią daugiau, negu šimtas dr. Sukio nuomonių. Aš pasistengsiu tavo pageldavimą patenkinti ir kraustytis ne kur kitur, o tik į Clevelandą.

Atidarsę Povilo voką, dr. Lukošius rado kvietimą į vestuves ir neilgą laišką.

"Mielas Kazy, Nenusteik, kad taip staigiai sugalvojau pereiti į naują gyvenimo kelią. Tai prieš porą mėnesių buvo mane susitikę, dar nieko tikro negalėjau pasakyti, nes ir pats nedaug ką nežinojau, nors tą mintį sau vienas jau ir tada svarsčiau. Esu tikras, kad pasirinkau gerai. Gražinę tu jau pažįsti, tad nebandyčiau jos apibūdinti. Spręsk pats. Tikiu, kad mūsų kvietimą priimsi ir vestuvėse dalyvausi. Norėčiau, kad pabūtume pirmuoju paboliu. Pirmąją pamergę bus Gražinos draugė Janina Nikaitė. Ji irgi pažįsti. Savo dalyvavimu padarysi tris laimėjimus: tai mane su Gražina ir... Na, atspėk pats, tikėdamasis, kad mano samprotavimas tikras, nes paeina iš tikrų šaltinių. Atleisk, kad rašau trumpai. Mat, turiu daug visokių reikalų, tai tau paupau laiką.

Tavo Povilas".

— Jei tavo samprotavimas, drauguži, tikras, tai ne tryš, o keturi bus laimingi. Tai kategorijai tinku ir aš, — nusprendė dr. Lukošius.

Pagal susitarimą su ligonine, dr. Lukošiumi dar buvo likę dirbti trys mėnesiai. Kadangi nuo pat darbo pradžios nebuvo gavęs atostogų, turėjo teisę gauti jų ištisą mėnesį. Nutaręs keltis į Clevelandą, pranešė ligoninės administracijai, kad sutarties nebepratęs, dirbs tik du mėnesius. Tada ims atostogas ir po jų į darbą atogrįžti. Artinosi pavasario sesijai laikyti val-

tybinius egzaminus, o tuo pačiu metu įvyks Povilo su Gražina vestuvės. Taip susitvarkę, Povilui pranešė, kad vestuvėse dalyvaus. Prieš išvykdamas į Clevelandą, kad laisviai galėtų judėti, dr. Lukošius nusipirko automobilį.

Janinai parašė: "Gerbiamoji Panele Janina,

Laikydami Jūs ir dr. Sukio patarimų, apelsprendžiau iš čia greitai išsikelti. Pasirinkau Jūsų mielą Clevelandą lietuvių kolonijai. Taigi, kai atvažiuosiu į Povilo su Gražina vestuves, ten ir pasiliksiu. Kaip ir kur įsikursiu, dar nežinau. Prieš tai dar bandysiu laikyti egzaminus praktikos teisei įgyti. Nuo jų pasisėkimo daug pareis ir mano tolimasis likimas bei darbas.

Atleiskite, kad taip plačiai rašau apie tokius nežinotus dalykus, kaip egzaminai, darbas ir kita. Neturėdamas su kuo pasitarti, rašau Jums ir tikiu, kad už tai nesusipykite.

Dabar ką nors idomesnio.

Labai nudžiugu gavęs laišką ir Jūsų su panele Gražina kvietimą į vestuves. Juos gavau tuo pačiu metu, bet apie vestuves vis dėlto sužinojau iš Jūsų laiško, nes antras gulėjo ant stalo dar neatidarytas. Jų laime džiaugiuosi, tikėdamas, kad ji bus tikra. Povilą pažįstu seniai — tai labai garbingas vyras. Manau, jie bus laimingi, ko aš iš širdies ir linkiu.

Apie save neturiu daug ko rašyti. Gyvenu ta mintimi, kad greit paliksiu, anot Jūsų, tą skylių ir persikelsiu į Clevelandą. Lankantis ten pirmą kartą, jis padarė man labai malonų įspūdį. Ar pripažįstu, tai kitas klausimas.

(Bus daugiau)

MIKALOJUS KONSTANTINAS ČIURLIONIS IR SURREALIZMAS

Yra įprasta dailininkui rasti kurioje nors srovėje vietą. Ne nuostabu, kad ieškoma vietos ir M.K. Čiurlioniui ir jį randame surrealizme. Norėčiau trumpai nupasakoti surrealizmą ir jo vietą dailėje.

Kiekviena meno srovė rėšasi su gyvenimu, ji išplaukia iš gyvenimo. Ne viena srovė neatstina, o visuma yra šaknis ir lopysys. Surrealizmas turi ryšį su prieš buvusią dailės srovę — dadaizmu. Jo mastymais išplaukia iš dados.

1915 metais (Čiurlionis mirė 1911) prancūzas dailininkas Marcel Duchamp paskelbė karą visam tam, kas buvo menas, sukilimą prieš mastantį protą, prieš viską, kas buvo. Jis skelbė, kad paveikslai turi rodyti satyrą, brutalumą, irracionalumą ir jų pavadinimai turi būti dar kvailiesni. Kadangi dabar žmogus masto kitaip, kaip prieš tai būvęs, buvo ieškoma naujo ryšio tarp dailės ir mastymo. Dadaizmas skelbė karą socialinėms ir moralinėms taisyklėms, kaip buržuazinėms. 1916 metais Zueriche buvo įsteigtas "Voltero kabaretas". Ten buvo skaitomos paskaitos, skaitomi eilėraščiai, spausdinamos reprodukcijos Picasso, Hans Arp, Modigliani, išstatomi paveikslai Paul Klee, Kandinskio. Buvo skelbiama neapykanta ir karas visai buržuazijai. B. Zuericho dadaistai būdavo išvargti ir persikėlė į Paryžių. Dadaistai dar buvo Berlyne ir New York'e. Dadaizmas mirė apie 1922 metus. Jų priėjimą prie pasaulio, jų mastymo būdą perėmė surrealizmas.

Surrealizmas ieško naujo santykio tarp pasaulio ir žmogaus, ką žmogus vadiną tikrove. Tikrovė yra atmetama, kaip ne tikra, o žmogus vidiniame pasaulyje esąs realus, ypač žmogus pasamone.

1924 metais Andre Breton paskelbė surrealizmo manifestą: ateityje sapnas ir realybė susijungia ir bus surrealizmas. Kaip tai atvaizduoti drobėje. Surrealistai priešė sapnuose matytus daiktus, naktinę baimę, halucinacijas ir nesveiko proto žmogaus vaizdinius, visa tai vadindami "grynu protu". Joan Miro "Motinystėje" vaizduoja atskiras nesurįšytas daiktus. Tikslas buvo sukurti žmogų. Buvo naudojami žmogūčiai. Surrealistai tikėjo, kad pasaulis artinasi prie susinakvimo ir jį reikia gelbėti.

Buvę dailininkai buvo vadina "biurokratiniais daktarais", kurie piešė Natumortus — tris obuolius lėkštėje ir nuoga moterį ant kanapės. Surrealistai piešė numirėlius, žemės drebelėjimus, skelbė irracionalumą. Iš surrealistų paminėtinas Tanguy, kuris piešė juos dugną su keistomis būtybėmis, kurias jis skelbė realybe. Vienas iš žymesniųjų surrealistų buvo Salvador Dali. Dar būdamas mokyklos suole jis buvo laikomas nemoratorium. Bet Salvador Dali išmoko tradicinio meno technikos ir buvo geras dailininkas. Apgalvotai jis piešė halucinacijas. Salvador studijavo psichopatologiją ir patį jo išvados, kad visi dideli dailininkai kentėjo nuo paranojos (psichinė liga). Baimė, kurią išgyvena gentantis ta liga, yra išreikšiama paveikslė, spontaniškai būdu ar tai be jokios logikos. Dali parinkdavo simbolius, kurie kildavo, ligoniui esant nesamonišgam, ir tuos simbolius jis vaizduodavo paveikslė. Salvador Dali darbai pabaigė surrealizmą. 1934 — 35 metais buvo surrealizmo viršūnė, kuri pamažu nuėjo į kitas sroves.

Tačiau surrealizmą M.K. Čiurlionis, nežinia net kur pradėti. Čiurlionis niekad nerodė neapykantos savo aplinkai, nuo kurios tamsumo jis kentėjo, nes jis buvo nesuprastas, kaip yra nesuprastas kiekvienas genijus. Jo filosofijoje mes nerandame nė lašo pagarbos naujoms idėjoms, ku-

rias skelbė dada ar surrealizmas, ir, dar gyvenant Čiurlioniui, tos idėjos nebuvo reikšimos. Čiurlionio paveikslai nenaudoja net ekspresionistinės technikos, nes ekspresionizmo jis nemėgė. Jo kūrinių formų iškrypimų, halucinacijų, samoningų ar nesamoningų baidyklų ar numirėlių jo kūrinyje nėra. Jo kloritas ypač švelnus, jo formos tobulos, tiesa, jos pasikartoja neįprasta tvarka: eglė auga viršum ir atsisipindys vandenį. Kiekvieną paveikslą reikia imti kaip visumą, nes tik visumoje jis kūrinyje. Kaip didelis kūrinyje, jis reikiškia dailininkui, to atspėti neįmanoma.

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis yra unikumas: kito tokio neturime nei mes, nei mūsų kaimynai, nei tolimesni kaimynai — prancūzai. Kodėl nepasakyti, kad Čiurlionis yra Čiurlionis, kad

niekas net nebando jo pėdomis sekti, nes tos pėdos per daug yra asmeninės, per daug subtilios ir per daug "čiurlioniškos", kaip vienas dailininko gyvenimas. Daug geriau, kad mes nagrinėtume kiekvieną jo paveikslą, ieškodami, ką jis sako mums, kaip saviškai, nepartojamai tautai, kuri yra tarp dviejų didelių pasaulių, o visgi išlaiko savo mažąjį pasaulį, nepaisant kokioms audroms gresiant.

Čiurlionio kiekvienas paveikslas, turi savo loginę kompoziciją, turi loginį principą, ar tai yra pasaulio sukūrimas ar vienišas vaikas didelio paukščio grėsmėje. Daug daugiau padarytumė, kad daugiau matytumė grožio Čiurlionio kūrinyje, negu ieškotumė jo ryšių su kitais dailininkais. Ryšių nėra. Jis nieko neišmoko iš Stabroskio, nei iš kito. Jis buvo genijus ir reikiškia savo genialumą. Kito Čiurlionio nėra pasaulyje. Džiaukimės, kad jis yra mūsų tautos sūnus ir nebrukime jo į surrealizmo ar kitus rėmus.

Elena Vasyliūnienė

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVANORIUS PRISIMINUS

JONAS MIŠKINIS

Lietuvos karių kovos dėl mūsų tautos nepriklausomybės trukio kelis metus ir pareikalavo daug aukų. Nepriklausomybės kovą aukas simbolizavo Nežinomojo kareivio kapas Karo Muziejaus sodelyje Kaune, kurio ypatingai buvo visų gerbiamas. Giliai atjaušdami žuvusiųjų aukų nuopelnus mūsų tėvynei, mes nesiliaujam jų gerbė, juos minim ir minėsim kaip paliktus mums kilniųjų sielų gėrybes. Nežinomojo kareivio kapui lenkėsi ne tik savieji, bet ir svetimšaliai, lankydami jį, dėdavo ant kapo gyvas gėles ir vainikus. Tas kapas ir paminklas buvo ne tik tautiškos, bet ir žmoniškos, visuomeniškos pagarbos vertas. Tai didi pagarba kariui savanoriui, paaukojusiam įsą savo buitį ir gyvybę tautos laisvei. Pranašesnės aukos, kaip gyvybės auka, negali būti. Tačiau Lietuvos okupantas pavergęs tautą šią lietuvių tautos šventovę drįso sunaikinti, išniekinti.

Nors visos nepriklausomybės kovų aukos mums yra lygiai brangios ir gerbiamos, bet mes dažniau atsimenam pirmąsias nepriklausomybės kovų aukas. Tai yra todėl, kad tos pirmosios aukos giliau mūsų tautos sielose įstrigo, kad jos savo taurių pavyzdžių paskatino kitus eiti tais garbingais keliais, kurie vedė į laimėjimus.

1918 m. vasario 16 d. Lietuvos taryba, paskelbusi Lietuvą nepriklausoma valstybe, padarė drąsų ir didžiulį reikšmingą žygį. Tai buvo tik pradžia darbų, kurie tautą turėjo išvaduoti iš svetimųjų jungo. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo akta turėjo būti išpildytas jos geriausiųjų sūnų aukomis.

Pirmosios aukos

Lietuvos nepriklausomybei ginti buvo reikalinga savo kariuomenė, kuri 1918 m. rudenį Vilniuje, buvo pradėta organizuoti. Pirmąją ginklo pajėgą užuomazgą sudarė savanoriai, jie, tautai laisvės trokšdami, skubėjo tėvynei į pagalbą. Tad pirmosios aukos buvo iš savanorių tarpo.

1919 m. sausio 11 d. Kaune, einant į sargybą, prie Raudonojo Kryžiaus ligoninės vokiečiai nušovė savanorius: Juozą Kalasiūną ir Antaną Zambacevičių. Kiek vėliau nuo vokiečių kulkos žuvo Eimutis. Tai buvo pirmosios savanorių aukos, žuvusios vykdydamos tarnybos pareigas.

Nors vokiečiai pagal susitarimą turėjo lietuviams padėti organizuoti ginkluotą pajėgą ir drauge su lietuviams ginti Lietu-

vą nuo besiveržiančių į ją bolševikų, bet jie to nedarė. Iš pradžių visokiais būdais trukdė lietuviams organizuoti savo kariuomenę ir tik vėliau, santarvinių kūrinių spūrimai, jie nenoromis padėjo Lietuvos kariuomenei savo kraštą ginti nuo bolševikų.

1919 m. pradžioje lietuvių savanoriai pradėjo ryžtingai kovoti su bolševikais. Tų metų vasario 7-9 d. ties Kėdainiais įvyko pirmosios Lietuvos kariuomenės kautynės su bolševikais. Tos kautynės buvo labai reikšmingos, nes bolševikai šioje vietoje savo dešiniuoju sparnu, stengėsi užimti geležinkelį, apsupti Kauną ir jį atskirti nuo šiaurės Lietuvos. Tačiau čia emergingi savanoriai bolševikus ir jų planus sugriovė.

Kėdainių kovose per žvalgų susirėmimą kautynėse 1919 m. vasario 9 d. žuvo pirmasis Lietuvos savanorių Povilas Lukšys. Tų metų vasario 13 d. Alytuje, kautynėse su bolševikais žuvo 1 p. pėstininkų pulko vadas kalininkas Antanas Juozapavičius. Tai buvo pirmas kalininkas, žuvęs Lietuvos nepriklausomybės kovose. Jis buvo žymi Lietuvos besikuriančios kariuomenės pajėga.

RUSAI SU LAIVISKU FILMU

Sansebastijano, Ispanijoje, filmų festivalyje Sovietų Sąjunga dalyvavo tik su vienu vieninteliu filmu — Rygos kino studijos pagamintu J. Rainio "Pusk, vėjel!" Šis filmas festivaliui pasirinko Maskvoje ispanų festivalio direktorius. Rygiečiai iš karto suabejojo, ar jų "Pusk, vėjel!" rusai nepanorės įkalbėti rusų kalba, tačiau to neįvyko ir filmas nuvežė į Latviją. Kartu išvyko ir filmo režisierius Gunars Piesis ir Baibalinės rolės artistė Emerald Ernake, žinoma, rusų Bogdano Zubenkos pagydimu.

Filmas nebuvo premijuotas, bet buvo šiltai sutiktas savo idiliškumu ir gražiais tautiniais lietuvių rūbais.

PIGIOS PILYS

Vokietijoje šilgai Reino upės kranto virš šimtas pilių pasiskelbta pardavimui arba išnuomavimui, nes didikai nebeįstengia jų išlaikyti ir prižiūrėti. Didžiulius pastatų ir aplinkos aptarnavimas ir priežiūra, reikalauja astronomiškų išlaidų.

Vakarų Vokietijos pilių sąjungos vedėjas aiškina, kad daug pilių išnuomojama už simbolinę kainą, viena vokišką markę, tolygų 40 centų. Pilies priežiūra ir restauravimas paraiškauja šimtus tūkstančių dekerių.

AR ŽINAI, KAD...

— Visus lietuvių išveivų reikalus su Lietuva tvarko ne vadinamas ryšių komitetas, bet specialus KGB enkavedistų skyrius Vilniuje. Tam skyriui vadovauja rusas pulkininkas Dubrovino. Lietuvių ekskursijos ar pavienių asmenų apsilankymai Lietuvoje yra šio rusų žinioje ir kontrolėje. Vadinamas ryšių komitetas tėra priedanga paslėpti tikrovę.

— Dabartinis "darbo žmonių vadas" Brežnevus turi keturis asmeniškų liuksuolinių automobilių ir gyvena labai ištaigingai. Brežnevo silpnė — medžioklė. Tam tikslui jis turi specialiai rezervuotą Zavidovo mišką apie 120 km. į šiaurę nuo Maskvos. Brežnevo dukterė Galina buvo ištejęsi už žverų tramdytojo, bet su juo išsiskyrė išimtyje jo apylinkėse.

Surinko: B. Zumeris

— Subrendusio žmogaus žymė yra, kad jis moka reikale nepritarti, nesukeldamas nesutarimo.

— Praėjusiais metais Lietuvoje lankėsi italų Avellino vyskupas generalinis sekretorius vyskupas Ferdinando Renzulli sugrįžęs Italijon atsidėjęs aiškino, kad sovietijoje respektuojama tikėjimo ir sąžinės laisvė.

— Jeigu nebūtų buvę rusiškos okupacijos, trėmimų į Sibirą, žydų ir visų kitų mūsų tautai primestų nelaimių, tai šiandien Lietuvoje būtų per 4 milijonų lietuvių. Dabar, pagal rusų statistiką, Lietuvoje yra puse milijono lietuvių iš bendro 3 milijono gyventojų skaičiaus.

DEMESIO!

BATHROOM SPECIALISTS

BY FATHER & SONS

We do the whole job: tiling, glass block, plumbing, electrical and carpentry.

37 years of beautiful quality workmanship.

FREE ESTIMATE

MR. OTTO

TEL. — 233-3924

"LIETUVOS ATSIMINIMAI"

Radijo Valanda Jan 30 metų tarnauja New Jersey, New York, ir Connecticut lietuviams! Kas šeštadienį, nuo 4 iki 5 val. p. p., 18 WEVD Stoties New York (1820 Kil. AM ir 97.9 meg. FM).

Direct. — Dr. Jokūbas J. Stukas

Mountainide, N. J. 07092

TEL. 233-5565 (code 201)

Kviečiame taip pat klausytis — Lietuvos kultūrinį valandų anglų kalba, 18 Soton Hall Universiteto radijo stoties (New Jersey) W90U (43.6 meg. FM) Pirmadienį, 7:30-8:30 v. v. (Vadovauja prof. J. Stukas).

Radio programa

Seniausia Lietuvių Radio Programa Naujojo Anglijos šioje stoties WLYN 1360 bangų veikia sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30 val. po pietų — perduodama vėliausią pasaulinių žinių centrą ir komentarus, muziką, dainas ir Magdžetės pasaką. Šią programą veda Steponas Z. Mikša. Būtinai reikalauja kreiptis: Raitis Florist — gėlių bei dovanų krantuve, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. Telefonas AN 8-8498. Ten pat gaunamas ir dienraštis Draugas.

Joniskelio apskrities partizanai

I dalis

Jų organizavimas ir slaptoji veikla prieš bolševikus. Knygą parašė majoras Petras Gudelis. 202 pusl. Spausdinta Romoje 1975. Tik dabar gauta. Kaina \$6.00.

Užsakymus siųsti: Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

Ilgiųjų gyventojai pridėda 5% mokestį.

— Iš daugiau negu tūkstančio katalikų bažnyčių buvusių Nepriklausomoje Lietuvoje šiandien veikia 628. Iš to skaičiaus 61 neturi savo kunigo. Bažnyčios apdėtos lupikiškais mokesčiais. Iš 1450 kunigų buvusių Nepriklausomoje Lietuvoje šiandien pareigas eina tikrai apie 800. Iš jų geras pusšimtis invalidai, virš šimto negali eiti pareigų, nes komunistai sušaurino teises. Iš keturių buvusių kunigų seminarijų veikia tik viena ir tai su apibrėžtu 30 seminarių skaičiumi. Kasmet Lietuvoje miršta dvigubai daugiau kunigų, negu įsventinama naujų.

— Žinomas rusų rašytojas M. Gorkis, apybraižoje apie Bugrovą, šitaip atsiliepia apie savo tautą: "Pas mus visur netvarka: fabrikuose, malūnuose, o ypač smegenyse".

Surinko: B. Zumeris

— Subrendusio žmogaus žymė yra, kad jis moka reikale nepritarti, nesukeldamas nesutarimo.

— Praėjusiais metais Lietuvoje lankėsi italų Avellino vyskupas generalinis sekretorius vyskupas Ferdinando Renzulli sugrįžęs Italijon atsidėjęs aiškino, kad sovietijoje respektuojama tikėjimo ir sąžinės laisvė.

— Jeigu nebūtų buvę rusiškos okupacijos, trėmimų į Sibirą, žydų ir visų kitų mūsų tautai primestų nelaimių, tai šiandien Lietuvoje būtų per 4 milijonų lietuvių. Dabar, pagal rusų statistiką, Lietuvoje yra puse milijono lietuvių iš bendro 3 milijono gyventojų skaičiaus.

— Subrendusio žmogaus žymė yra, kad jis moka reikale nepritarti, nesukeldamas nesutarimo.

— Praėjusiais metais Lietuvoje lankėsi italų Avellino vyskupas generalinis sekretorius vyskupas Ferdinando Renzulli sugrįžęs Italijon atsidėjęs aiškino, kad sovietijoje respektuojama tikėjimo ir sąžinės laisvė.

— Jeigu nebūtų buvę rusiškos okupacijos, trėmimų į Sibirą, žydų ir visų kitų mūsų tautai primestų nelaimių, tai šiandien Lietuvoje būtų per 4 milijonų lietuvių. Dabar, pagal rusų statistiką, Lietuvoje yra puse milijono lietuvių iš bendro 3 milijono gyventojų skaičiaus.

— Subrendusio žmogaus žymė yra, kad jis moka reikale nepritarti, nesukeldamas nesutarimo.

— Praėjusiais metais Lietuvoje lankėsi italų Avellino vyskupas generalinis sekretorius vyskupas Ferdinando Renzulli sugrįžęs Italijon atsidėjęs aiškino, kad sovietijoje respektuojama tikėjimo ir sąžinės laisvė.

— Jeigu nebūtų buvę rusiškos okupacijos, trėmimų į Sibirą, žydų ir visų kitų mūsų tautai primestų nelaimių, tai šiandien Lietuvoje būtų per 4 milijonų lietuvių. Dabar, pagal rusų statistiką, Lietuvoje yra puse milijono lietuvių iš bendro 3 milijono gyventojų skaičiaus.

— Subrendusio žmogaus žymė yra, kad jis moka reikale nepritarti, nesukeldamas nesutarimo.

— Praėjusiais metais Lietuvoje lankėsi italų Avellino vyskupas generalinis sekretorius vyskupas Ferdinando Renzulli sugrįžęs Italijon atsidėjęs aiškino, kad sovietijoje respektuojama tikėjimo ir sąžinės laisvė.

— Jeigu nebūtų buvę rusiškos okupacijos, trėmimų į Sibirą, žydų ir visų kitų mūsų tautai primestų nelaimių, tai šiandien Lietuvoje būtų per 4 milijonų lietuvių. Dabar, pagal rusų statistiką, Lietuvoje yra puse milijono lietuvių iš bendro 3 milijono gyventojų skaičiaus.

— Subrendusio žmogaus žymė yra, kad jis moka reikale nepritarti, nesukeldamas nesutarimo.

— Praėjusiais metais Lietuvoje lankėsi italų Avellino vyskupas generalinis sekretorius vyskupas Ferdinando Renzulli sugrįžęs Italijon atsidėjęs aiškino, kad sovietijoje respektuojama tikėjimo ir sąžinės laisvė.

— Jeigu nebūtų buvę rusiškos okupacijos, trėmimų į Sibirą, žydų ir visų kitų mūsų tautai primestų nelaimių, tai šiandien Lietuvoje būtų per 4 milijonų lietuvių. Dabar, pagal rusų statistiką, Lietuvoje yra puse milijono lietuvių iš bendro 3 milijono gyventojų skaičiaus.

— Subrendusio žmogaus žymė yra, kad jis moka reikale nepritarti, nesukeldamas nesutarimo.

— Praėjusiais metais Lietuvoje lankėsi italų Avellino vyskupas generalinis sekretorius vyskupas Ferdinando Renzulli sugrįžęs Italijon atsidėjęs aiškino, kad sovietijoje respektuojama tikėjimo ir sąžinės laisvė.

— Jeigu nebūtų buvę rusiškos okupacijos, trėmimų į Sibirą, žydų ir visų kitų mūsų tautai primestų nelaimių, tai šiandien Lietuvoje būtų per 4 milijonų lietuvių. Dabar, pagal rusų statistiką, Lietuvoje yra puse milijono lietuvių iš bendro 3 milijono gyventojų skaičiaus.

— Subrendusio žmogaus žymė yra, kad jis moka reikale nepritarti, nesukeldamas nesutarimo.

— Praėjusiais metais Lietuvoje lankėsi italų Avellino vyskupas generalinis sekretorius vyskupas Ferdinando Renzulli sugrįžęs Italijon atsidėjęs aiškino, kad sovietijoje respektuojama tikėjimo ir sąžinės laisvė.

— Jeigu nebūtų buvę rusiškos okupacijos, trėmimų į Sibirą, žydų ir visų kitų mūsų tautai primestų nelaimių, tai šiandien Lietuvoje būtų per 4 milijonų lietuvių. Dabar, pagal rusų statistiką, Lietuvoje yra puse milijono lietuvių iš bendro 3 milijono gyventojų skaičiaus.

— Subrendusio žmogaus žymė yra, kad jis moka reikale nepritarti, nesukeldamas nesutarimo.

— Praėjusiais metais Lietuvoje lankėsi italų Avellino vyskupas generalinis sekretorius vyskupas Ferdinando Renzulli sugrįžęs Italijon atsidėjęs aiškino, kad sovietijoje respektuojama tikėjimo ir sąžinės laisvė.

— Jeigu nebūtų buvę rusiškos okupacijos, trėmimų į Sibirą, žydų ir visų kitų mūsų tautai primestų nelaimių, tai šiandien Lietuvoje būtų per 4 milijonų lietuvių. Dabar, pagal rusų statistiką, Lietuvoje yra puse milijono lietuvių iš bendro 3 milijono gyventojų skaičiaus.

— Subrendusio žmogaus žymė yra, kad jis moka reikale nepritarti, nesukeldamas nesutarimo.

— Praėjusiais metais Lietuvoje lankėsi italų Avellino vyskupas generalinis sekretorius vyskupas Ferdinando Renzulli sugrįžęs Italijon atsidėjęs aiškino, kad sovietijoje respektuojama tikėjimo ir sąžinės laisvė.

— Jeigu nebūtų buvę rusiškos okupacijos, trėmimų į Sibirą, žydų ir visų kitų mūsų tautai primestų nelaimių, tai šiandien Lietuvoje būtų per 4 milijonų lietuvių. Dabar, pagal rusų statistiką, Lietuvoje yra puse milijono lietuvių iš bendro 3 milijono gyventojų skaičiaus.

— Subrendusio žmogaus žymė yra, kad jis moka reikale nepritarti, nesukeldamas nesutarimo.

Vienos Kardinolas Arkivyskupas
FRANZ KOENIG
apie V. Bagdanavičiaus knygą
The Cultural Wellsprings of Folktales
rašo:
"Kaip religijos istorijos specialistas aš galiu paliudyti apie šio rinkinio įdomumą ir svarbą moksliniam šios srities darbui. Jūsų aiškinimai yra išimtinės vertės."
Si knygą yra vertinga priemonė supažindinti kitataučius su senąja lietuviška kultūra.
Apie tai Kardinolas rašo:
"Žvalgydamasis po jūsų knygą, kiekvienas ras, kad Mirona Eliade's pareiškimas jog lietuviška tautosaka yra turtingiausia Europoje, pasitvirtina."
Knyga gaunama Drauge. Ji kainuoja \$6.00

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 4-7252
RADIO IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJŲ APARATŲ
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

PROGA DABAR
Bungalow gražuolis. Svarus mūras. Dideli kambariai. 2 auto garažas. Marquette Pk. centre. \$22,900.
6 kam. 12 metų modernus mūras, be to įrengta virtuvė ir kambarys beime. Naujas garažas. Arti parko ir didžioji Aya. Greit galite užimti. \$29,900.
Modernus 4 butų mūras. 2 auto mūras garažas. Atskiri nauji šildymai. Cent. air conditioning. Arti Maria High. \$45,000.
8 butų mūras. Naujas gasų šildymas. Nauja elektra. Alumin. langai. \$15,000. Pajamų metams. Arti mūsų \$7,700.
Modernus 2 aukštų namas. 2 auto mūras garažas. "Radiant" šildymas. Puiki apyl. Marquette Pk. Vertas daugiau bet gavam už \$35,800.
2 butų modernus mūro namas su garais. Atskiri šildymai. Rami graži gatvė Marquette Pk. \$36,600.

VALDIS REAL ESTATE
2625 W. 71st St., tel. RE 7-7200

M. A. ŠIMKUS
REAL ESTATE, NOTARY PUBLIC
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, tel. 254-7450

Taip pat daromi VERTIMAI, GIMINIŲ IŠKVIETIMAI, pildomi PILIETYBES PRASYMAI ir kitoki blankai

3 butai ir biuro patalpa. 50 p. sklypas. Brighton Pk. Mūr. namas, nebrangus. Reikia skubiai parduoti.
5 butai po 5 kam. Mūrinis — medinis. \$1,100 pajamų į mėn. Prašo \$80,000. Marquette Pk.
10 butų mūrinis. Nauji įrenginiai. Labai geros pajamos. Savininko pašal. Labai geras namas. Reikia skubiai parduoti.

SIMAITIS, REALTY
2951 W. 63rd St., 436-7878

Direct. — Dr. Jokūbas J. Stukas
Mountainide, N. J. 07092
TEL. 233-5565 (code 201)

Kviečiame taip pat klausytis — Lietuvos kultūrinį valandų anglų kalba, 18 Soton Hall Universiteto radijo stoties (New Jersey) W90U (43.6 meg. FM) Pirmadienį, 7:30-8:30 v. v. (Vadovauja prof. J. Stukas).

Radio programa

Seniausia Lietuvių Radio Programa Naujojo Anglijos šioje stoties WLYN 1360 bangų veikia sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30 val. po pietų — perduodama vėliausią pasaulinių žinių centrą ir komentarus, muziką, dainas ir Magdžetės pasaką. Šią programą veda Steponas Z. Mikša. Būtinai reikalauja kreiptis: Raitis Florist — gėlių bei dovanų krantuve, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. Telefonas AN 8-8498. Ten pat gaunamas ir dienraštis Draugas.

Joniskelio apskrities partizanai

I dalis

Jų organizavimas ir slaptoji veikla prieš bolševikus. Knygą parašė majoras Petras Gudelis. 202 pusl. Spausdinta Romoje 1975. Tik dabar gauta. Kaina \$6.00.

Užsakymus siųsti: Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

Ilgiųjų gyventojai pridėda 5% mokestį.

— Iš daugiau negu tūkstančio katalikų bažnyčių buvusių Nepriklausomoje Lietuvoje šiandien veikia 628. Iš to skaičiaus 61 neturi savo kunigo. Bažnyčios apdėtos lupikiškais mokesčiais. Iš 1450 kunigų buvusių Nepriklausomoje Lietuvoje šiandien pareigas eina tikrai apie 800. Iš jų geras pusšimtis invalidai, virš šimto negali eiti pareigų, nes komunistai sušaurino teises. Iš keturių buvusių kunigų seminarijų veikia tik viena ir tai su apibrėžtu 30 seminarių skaičiumi. Kasmet Lietuvoje miršta dvigubai daugiau kunigų, negu įsventinama naujų.

— Žinomas rusų rašytojas M. Gorkis, apybraižoje apie Bugrovą, šitaip atsiliepia apie savo tautą: "Pas mus visur netvarka: fabrikuose, malūnuose, o ypač smegenyse".

— Subrendusio žmogaus žymė yra, kad jis moka reikale nepritarti, nesukeldamas nesutarimo.

LINKSMAS FLORIDOS GYVENIMAS

A. UKNOLIS

Vienas išminčius aiškino, kad, esą, visas Marketrnarkas persikelė į Floridą, jei tik galėtų. Visa bėda, kad ne visi yra kvalifikuoti, nes dauguma eventuolių yra ner žali ir dar nenubrendę Floridos gyvenimui. Kitas gal kiek arčiau teisybės kažkur, kažkada rašė, kad paskutinė lietuviška apylinkė tik Floridoje.

Iš pasiklausyti nebuvo visuomenės kalbų, sužinosim, kad ten viska patinka vabalai, oranžiniai uodai, už kampano krokodilai, o namai nuo audrų skęsta vandenyje. Viena poetė nustebė, kad ir švieties turi namuose. Žodžių gyvenimas nerai būti saulėtai ir linksmas. Nežinotini visuomenės, lietuviškai kimba kaip musės prie medaus.

Daugiant lietuvių skaičių, gyvenimas Floridoje darosi kasdien įvairėsnis ir linksmesnis. Čia suvažiuoja ne tik suvažiuojantys, o namai nuo audrų skęsta vandenyje. Viena poetė nustebė, kad ir švieties turi namuose. Žodžių gyvenimas nerai būti saulėtai ir linksmas. Nežinotini visuomenės, lietuviškai kimba kaip musės prie medaus.

Florida nuo vieno galo iki kito yra 500 mylių ilgio, tad ir lietuvių rasime viener atskirų, kitur susigrupavusių. Rasime organizuotų, organizuotų ir net per daug organizuotų, tik dar trūksta reorganizuoti. Reikia manyti, jei reorganizuoti vadai nesidisorganizuos, gali atsirasti ir reorganizuoti. Viskas priklauso nuo išsivysčiusių organizatorių pastangų, o pritarėjų net ir korikais susiranda.

Paprastai kelionė Floridoje pradeda nuo šiaurės, tai yra nuo viršaus žemyn, tad ir tenka primenytis Daytonai. Ši vietovė nuo seniau buvo pagarsėjusi paplūdimy rengiamomis auto lenktynėmis, dabar gi, įsikūrus keliems lietuviams biznieriams, garsėja ryklų kėpsniais. Kai bus rykliai išgaudyti ir suvalgyti, tikimasi įsikurti daugiau lietuvių.

Pralenkus kelis atskirėlius, atsivėjom garsiajame Juno Beach. Kažkas rašė, kad Juno Beach yra aukščiausias, tai mažiau drėgnas, o Miami esąs septynis pėdės žemiau, jūros lygio, todėl ten daugiau drėgnas. Mano bičiulis gyvenęs pirmame aukšte, vėliau persikėlęs į trečią aukštą, tvirtina, kad kvėpuoja tuo pačiu oru ir ta pačia drėgme, o vandenyno vėjo pučiamos vandens purstos sklenda ir kairės ir dešinės. Miamiis gi sako, jei jie būtų 7 pėdas žemiau jūros lygio, seniai būtų nugargaliavę.

Atsiradus daugiau veikėjų, trūkstam etatų, buvęs klubelis buvo gražiai perskeltas į dvi dalis, tuo užpildant susidariusią valdžios trūkumą spraga. Lietuviško kaimo, vietoj nematyti nei Kauono nei Vilniaus, tik galvas pakėlė išbujojusios piktžolės. Tautiečiai kuriasi ne kaimuose, bet miestuose, visu pakraščiu iki paties Miami.

Nors ir vadinama Aukšine Pakrante, bet tikrojo aukso neteko

PORTUGALIA VALOSI

(Atkelta iš 3 pusl.)

galijos seimą kitų metų pradžioje. Tas seimas bus jau nuolatinis su pastovia vyriausybe. Portugalijos politikos stebėtojai pranašauja, kad komunistai dabar nesurinkis daugiau balsų kaip 5 procentus. Tad aišku, kad būtų pastovi demokratinė Portugalijos vyriausybė, kuri mielai įsikungtu į V. Europos demokratine sistemą. Kartu yra bijoma, kad gali kilti kita politinė banga iš kraštutinių dešiniųjų pusės kaip aktyvūs prieš komunistus.

Spėjimui daug, bet Portugalijos politikos raida tegalima skaičiuoti tik iš jos brūkšnių.

užtikrinti, tik grįžus iš paplūdimio, teko kojas valyti nuo juodojo aukso. Aukšinė ar ne, bet pakrantė vertinga, nes čia iskuria iš visų kampanų didieji mafijos bosai. Lietuviškais dantimis nevirsis ikandama.

Miami tuo idomus, kad eidamas į iš dešinės užklūvai už peisnoto tautiečio, tai iš kairės atsitrenki į kubietį ar įvoda ideomis šio krašto seną pilietį. Vienas žurnalistas rašė, kad važiuojant nakrantės keliu nuo Fort Lauderdale iki Miami, jauties kaip tunelyje, nes iš abiejų pusių ištisai stūkso aukštų pastatų mūrų sienos, o paplūdimiai retai prieinami.

Italijoje buvo atsiradę moterų šlaunų gniaibytų, čia gi buvo išveisusios žuvys, gniaibčios besimaudančių kojas, be jokios diskriminacijos, vyrų ar moterų. Miami klubas savo laiku buvo pasiryšęs pagreitintu tempu nusilietuviinti, bet vėliau pakeitė, nežinia ar vadus ar nuomonę ir pasilieka lietuviškas.

Atsidūrus vakaruose prie Meksikos ilankos, tuojau pajunti vakarietiško kultūra. Čia didžiausias lietuvių susibūrimas, I veikiantį lietuvių klubą sekma dieniais suvažiuoja pietu, vieniti kitiems nusivys, parodo dantis, o ner susirinkimus turi progos sudirbti savo priešus, geriausiai savo leksikone turimais diplomuotais ir nediplomuotais žodžiais.

Petersburgiečiai vieni iš aktyviausių. Čia suvažiuoja ne rankas sudėję melstis, bet veikti, plėsti kultūros ir visuomeninio dirvošėlio. Vien šiais metais įsikūrė keturios organizacijos. Įsikūrę sausi (pagal vietos terminologiją), pirmiausia įsteigė teismo instituciją, nes iš anksto buvo numatyta, kad be teismo institucijos pensininkų nesuvaldysi. Kadangi apylinkė apsupta vandeniu, greit didžioji dalis sausųjų išvirto šlapiais. Šlapieji nebūtų šlapiai siais, jei sugėbėtų sausai tvarkytis. Bent šiuo metu neišku, ar valdyba ieško naujo pirmininko, ar pirmininkas ieško naujų valdybos narių.

Dar yra įregistruota federacija, bet neįstengia pradėti veikti, trūksta valdybai sudaryti narių. Du pirmininkai pasitarė, įsteigė visų organizacijų tarybą politiniams reikalams. Tuo pat metu, iš po nakties, atsirado kelių asmenų sudaryta mūsų veiksmo taryba, taipgi politiniams reikalams, net kai kuriais valdybos nariais dalinasi abi tarybos. Tarybų vyresniškumas paaiškės vėliau, pradėjus veiklą. Dar ir kaip.

Kas gali sakyti, kad trūksta norų ir gabumų, tik matyti įtakoje šito klimato įsikūrusios organizacijos greit išsigeima. Yra gabių organizatorių, bet nei adomaviečių, nei dukterų neatiranda.

Petersburgiečiai laukia daugiau aktyvių pribrendusių lietuvių, nes yra nemažai valdybose vakuojančių vietų, esamose ir steigiamose organizacijose. Netiesia, kad vietos gyventojai nėra veikūs, nesirūpina visuomeniniais bei kultūriniais reikalais, eina net į tu organizacijų susirinkimus, prieš kurias yra nusistatę ir nėra nariai.

Floridoje nėra laiko miegoti arba nuo sėdėjimo skystis skaudančiomis strėnom. Sekmadieniais klube bendri pietūs ir susitikimas su pažįstamais, draugais ir ne draugais. Vidury savaitės susirinkimai, parengimai, be to chorų, okteto, seksteto, tautinių šokių bei dramų būrelių repetitijos. Nelieta laiko nei kanastų su lošiu.

Vabalinės problemos, palyginant su dvikojomis problemomis, yra visai nereikšmingos, kol, žinoma, kas nors neimportuos Michigano pagerintos veislės uodų ir šiaurės musų. Kol lietuviškas gyvenimas ir toliau plėsis ir linksmės, niekas iš Floridos nestrengia bėgti į šiaurę. Gyvenimas vyksta normalia vėže.

Šokio sukury

MŪSŲ KOLONIJOSE

Melrose Park, Ill.

SIMBOLINĖS KŪČIOS IR KALĖDŲ SENELIS

Lituanistinė mokykla, padedant tėvų komitetui, kasmet rengia Kalėdų eglutės programą. Tėvų komiteto pirm. R. Cepelė ir mokyklos vedėjas pasveikino susirinkusius ir pasidžiaugė gausiu svečių dalyvavimu.

Kun. St. Šantaras pravedė simbolines kūčias, plotkelių laužimą ir pasidalinimą. Plotkelė — nerauginta duona, tai valgis iš pašvęstų puotų. Sekdami tėvų papročius, susirinkę prie papuostų eglutės — vaizduojant kūčių stalą, atnaujiname vidinį ryšį, kuris mus sieja tarpusavyje, su mūsų šeimomis, mūsų tauta ir mūsų Dievu. Atnaujiname savo draugiskumo ryšius. Deja, ne visi surinkame kaip buvo laisvoje Lietuvoje. Mūsų artimieji už geležinės uždangos ir pavergtose tėvynėje neturi progos su mumis, o mes su jais pabendrauti. Pirminė: "Plotkele, kuri lankydavai mūsų tėvų namus ir kūčių vakarą atverdavai širdis atlaidumui ir meilei, leisk dabar laisvą tave, kaip savo širdies dalį ir dalintis su visais, kuri eisi per tūkstančius mūsų brolių rankų, neaplenk ir mūsų artimųjų pavergtose Lietuvoje. Būk jiems mūsų simbolinis kūčių trupinėlis — jų paguoda ir tvirtybė!"

Mokyklos choras, vadovaujamas ved. J. Rugelio, padainavo progai pritaikintas dainas: Tyliajį naktį, Sveikas Jėzau gimusi, Tylus vakars be vėjo, Tekėjo saulė ir Plaukė žašėlė.

Tautinių šokių mokytoja Aušrelė Ramanauskienė su darbininkais pagelbininkais Asta Valtė, parengė šokių, kuriuos nuotaikingai atliko: Agnėnėlė (bus šokama tautinių šokių šventėje) ir Žilvytė.

Mok. Aldona Stankevičienė parengė vaidinimą "Kiškio protas", kurį linksmam suvaidino: Žuikis — Lisa Mauersburger, Dieva — Karolis Welsh, angelus — Kristina ir Angelina Alkevičiūtės, gyvūlius — Mark Mauersburger, Edis Stoškus, Petras Stoškus ir Romas Bacelevičius. Julia Welsh, gražia lietuviška kalba, pranešinėjo artistus ir vaidinimo turinį.

Dalia Cepelytė kanklėmis pasiskambino: Du broliukai kunigai, Ant kalno karklai siūbavo, Pas močiutę augau, Tyliajį naktį ir Sveikas Jėzau gimusi.

Ant kalno karklai siūbavo, Pas močiutę augau, Tyliajį naktį ir Sveikas Jėzau gimusi. Aukštą senelis, visų laukiamas, pasirodė truputį pavėluotai. Mat, iš pavergtos Lietuvos važiuojo rogiemis ir ne visur buvo sniego. Atvežė vežimą dovanų, kuriomis visi buvo patenkinti.

Vaikų dainų pasirodymai visų buvo šiltai priimti. Šia proga L.V. Puodžiūnaitė iškėlė auką mokyklai išlaikymui. Po programos vaikų dainų ir svečių greitai nesisiskirstė, džiaugiesi dovanomis ir buvo pavašinti.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

Amerikos Lietuvių Piliečių klubas gruodžio 14 d., Eagles salėje, turėjo metinį susirinkimą, ku-

riame išrinko naują valdybą ir apsvaistė klubą liečiančius įvairius reikalus.

Susirinkimui pirmininkavo Petras Tautkus, sekretoriavo Oto Mejeris. Rinkimų-mandatų komisiją sudarė ir balsus skaičiavo Stasys Vidmantas ir Antanas Valis.

Pagal balsų daugumą į valdybą buvo išrinkti: pirm. Oto Mejeris, vicepirm. Petras Tautkus ir Jonas Černius, sek. Kazys Tautkus, išd. Juozas Urbelis, fin. rašt. Jonas Utara ir tvarkdariai Pijus Pažerūnas ir Antanas Lingys.

Vasario 16-tos proga Altai pasikyrė 50 dol. Nutarta miesto merui Augusto Taddeo pasiųsti padėkos raštą už prielankumą lietuviams, dalyvavimą parengimuose ir skaitlingai dalyvauti N. Metų mero rengiamose vaišėse.

Tenka pastebėti, kad klubas yra geros rankose ir turi miestelio vadovybės pasitikėjimą ir autoritetą. Be to, klubas finansiškai stovi gerai, nes prityręs

Mylimai motinai

A. + A.

BRONISLAVAI PABEDINSKIENEI

mirus, jos sūnų JONĄ su šeima, kitus gimines ir artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Razmų šeima

ŠIOS PLOKSTELĖS DAUGELIUI DAR NEŽINOMOS

Įdainavo A. Dvarionas. Šokių muzikos rinkinys XXV

1. Ispanų valsas
2. Sėpnas — tango
3. Gyvenimas — fokstrotas
4. Tik tu man priklausai — fokstrotas
5. Liūdna man be tavęs — tango
6. Daina padės gyventi — fokstrotas
7. Bučkis — valsas
8. Skraido garsai — fokstrotas
9. Turiu dvi merginas — fokst.
10. Sirdis — tango
11. Skrenda naktys — fokstrotas
12. Paskutinis sekmad. — tango

Įdainavo Birutė Tamošiūnienė. Šokių rinkinys "Svajonių stikurs"

1. Kur lankos žaliuoja — tango
2. Amour-Beguine
3. Laukiu, sugrįžk — valsas
4. Nuostabus berniukas — Cho Cho
5. Klajojančios rožės — lėtas fokstrotas
6. Ilgesys — tango
7. Zibuklės — valsas
8. Balti žiedai — manbo
9. Svajonė — tango
10. Kengūrų samba — samba
11. Sudie — anglų valsas
12. Gal būt, gal būt — bolero

Įdainavo A. Sabaniauskas. Šokių muzikos rinkinys XXVI

1. Septintame rojuje — anglų valsas
2. Mūsų susitikimas — tango
3. Sutemę daina — tango
4. Liūdna — tango
5. Marytė melynakė — fokstrotas
6. Tik tau, Rio Rita — fokstrotas
7. Jaunystės meilė — tango
8. Ta naktis — anglų valsas
9. Nakties serenada — tango
10. Aldona — tango
11. Kodėl neatėjai — fokstrotas
12. Ei tu, mergyte — fokstrotas

Įdainavo Birutė Tamošiūnienė. "O Ramunėlė, pasakyk", šokių muzika

1. Granada — Isp. fantazija
2. Pavasaris už lango — tango
3. O tavim kartu — cha cha
4. O Ramunėlė, pasakyk — valsas
5. Tavo akys — rumba
6. Zavingos naktys — fokstrotas
7. Senam sode — tango
8. Niekad sekmadienį — cha cha
9. Jauna kai buvai — beguine
10. Šia nakt — cha cha
11. Pavydas — tango
12. Kaip ir aš — rock

Rinkinys XXVIII įvairių dainų su muzika ir kiti kūriniai

1. Karo muziejus vėlavos nuleidimas I dalis Kaune
2. Karo muziejus vėlavos nuleidimas II dalis Kaune
3. Ko vėjai pučia — įdainavo Stepas Grauzinis
4. Kur lygis laukai — įdainavo Karo mokyklos kariūnų choras
5. Marš, marš, kareivėliai — įdainavo Karo mokyklos kariūnų choras
6. Senas kanklininkas — įdainavo J. Petruskas ir V. Dineika
7. Saulėta diena — įdainavo A. Sabaniauskas
8. Išgėriau septynias. Šią naktį per naktį miego nemiegojau — įdainavo Stepas Grauzinis
9. Sutems tamsi naktinė — įdainavo Karo mokyklos kariūnų choras
10. Geležinio vilko maršas — įdainavo Karo mokyklos kariūnų choras
11. Vaidylos malda — įgiedojo J. Petruskas ir V. Dineika
12. Mano svajonė — įdainavo A. Sabaniauskas

Visos šios plokstelės kainuoja tik po \$6.00. Gaunamos:

DRAUGAS

4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629

DRAUGAS, pirmadienis, 1975 m. gruodžio m. 29 d.

5

Mokytojai

A. + A. VITALIJAI TAMULIONIENEI mirus, reikiame giliai užuojautą jos vyrui ANTANUI TAMULIONIUI, buvusiam mūsų brangiam mokytojui, dukrai Dr. DANGUOLEI, seseriai S. RADZEVICIŪTEI ir visiems artimiesiems.

Rita ir Roma Balytės, brolis Leonas ir mūsų Tėveliai

Didžiam lietuvių kalbininkui

A. + A.

Prof. Dr. PRANUI SKARDŽIUI mirus, žmonai BRONEI SKARDŽIUVIENEI ir dukrai DALIAI nuoširdžią užuojautą reikiame ir kartu jo netekimą giliai išgyvename.

Elena Veličienė ir duktė Asta

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

— TAVAS IR SONUS —

TRYŠ MODERNISKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St.

Tel. GRovehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero

OWnhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktoriat

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYŠ MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-3600

REpublic 7-3601

EUDEIKIS

Laidotuvių Direktoriat

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas YArds 7-1741

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS

TOMAS ir LAURYNAS LABANAUSKAS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

STEPONAS G. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS

2314 W. 23rd PLACE

Tel. VIRginia 7-4972

3424 W. 60th STREET

Tel. REpublic 7-1213

11023 Southwest Highway, Palos Hills, Ill.

Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS

6905 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS I. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLympic 2-1008

APLINK MUS

× **Philomena Pakel**, Chicago Savings bendrovės prezidentė, i-teikė čekius šv. Kazimiero seserims, Misericordia prieglaudai ir Christopherio invalidų mokykla. Lėšos susidarė iš bendrovės lankusių aukotojų. Čekių įteikimo nuotrauką įdėjo "Southwest News-Herald".

× **Dr. Kazimieras Bobeliū**, Amerikos Lietuvių tarybos pirmininkas, Illinois-Indianos apskr. Lietuvos vyčiai įteikė pažymėjimą per metinį Lietuvos nepriklausomybės minėjimą Martini-que salėje ateinančių metų vasario 8 d.

× **Cicero LB apyl.** nuo Naujų Metų pradėjo spaudos vaju, kurį bus vykdomas ligi vasario 29 d. Knygos bus platinamos šv. Antano parap. mažojoje salėje sekmdieniais tuoj po lietuviškų pamaldų iki 12.30 min. p. p. Vajui vadovauti pakviesta Loretta Stakienė.

× **Lūpinės armonikėlės koncertas**, š. m. gruodžio 30 d., antradienį, 7 v. v. per 26 TV stotį meksikiečių programoje J. Sereika gros lūpinę armonikėlę įvairią muziką. Originalus muzikas per sudėtingą balsų susitipinimo aparatą išsukia ke- liu instrumentų orkestrą. J. Se- reika, gyv. 7341 S. Oakley Ave., dažnai šokiais pasirodo paren- gimuose.

× **Kazimieras Dangvydas**, Detroit, Mich., aukojo 7 dole- rių. Dėkojame.

× **Leonas Juozapavičius**, Brooklyn, N. Y., pasveikino "Draugo" bendradarbius šven- čių proga ir atsiuntė auką. Dė- kojame.

× **Jonas Urba**, Amsterdam, N. Y., 80 metų amžiaus skaity- tojas, mums atsiuntė malonius Naujųjų Metų sveikinimus ir 10 dolerių auką. Labai ačiū.

× **SPAUDOS BALIUS**, ruo- šiamas Lietuvių žurnalistų są- jungos centro valdybos, įvyks- ta sausio mėn. 24 d. Martini- que restorano pokyliu salėje. Nu- otalkinga, muz. A. Jurgučio va- davaujama ansamblio meninė trumpa programa. Stalus užsa- kyti ir bilietus įsigyti prašom kreiptis pas Jurgį Janušaitį, Pa- ramos prekybos. Telefonas 737-3332 arba po 8 val. vakaro 737-1731. (pr.)

× **LKVS Ramovė ir LDK Birutės draugijos** Chicago sky- rių rengiamas N. Metų sutiki- mas įvyks gruodžio 31 d. J. Centro svetainėje. Pradžią 8:30 val. vak. Maloniai kviečiami su- tikime dalyvauti ir ne nariai. Stalus rezervuoti bei bilietus į- sigyti prašoma skambinti tel.: M. Babickienė 778-1681 arba V. Kulikauskienė 735-5118. Įėjimo auka \$10.00. (pr.)

× **Reikalinga moteris prižiū- rėti kūdikį 5 dienas savaitėje**. 90 dol. ir transportacija. Skam- binti sekmd. po 3 val. telef. 684-1259. (sk.)

× **Wanted Baby sitter** — 5 days per week. \$80.00 plus transportation. Call after 3 p.m. Sunday. 684-1259. (sk.)

× **L. D. K. Birutės dr-jos ir L. K. V. S. Ramovės Naujųjų Metų sutikime** dainuos estrados dainininkė iš Berlyno Vida Vait- kūtė. Maloniai kviečiami visus atsilankyti. Pradžią 8:30 v. v. Jaunimo centro svetainėje. Vie- tas rezervuoti telef. 735-5118, Kulikauskienė arba 737-1941, Tveras. Auka tik 10 dol. Bus šilta vakarienė, šokiai, pigus baras ir šaunus šampanas.

Rengėjai (pr.)

× **Vilija Slivinskis**, 11933 S. Richard, Palos Heights, grojo čelo Southwest simfonijos or- kestre.

× **Chicago Anglijos Britani- jos** lietuvių klubas visada yra dosnus lietuviškai spaudai. Ir šiais metais klubo pirmininkas V. Palubeckas su sekretorium J. Jakubka atsiuntė malonius svei- kinimus, kuriuos parėmė 20 do- lerių auka. Nuosirdžiai dėkoja- me.

× **Aktorė Julija Cijūnėnė** pakviesta Penktos liet. tautinių šokių šventės pranešėjos parei- goms.

× **Cicero LB apyl.** Jaunimo kongresui surinko 3,000 dol., neskaitant dr. P. Kisieliaus tūkstantinės. Cicero kvota yra 3590 dolerių.

× **Jonas Jakubka**, Chicago, Ill., žinomas visuomenės veikė- jas ir "Draugo" bendradarbis, parėmė mūsų darbus auka. Ačiū.

× **Balys Lukas**, nuosirdus "Draugo" skaitytojas, gyvenas Worth, Ill., parėmė savo dien- raštį 10 dolerių auka. Labai ačiū.

× **J. Daumanto šaulių kuopos** Los Angeles, Calif., vadovybė per kuopos pirmininką žinomą visuomenininką Kazį Karužą pasveikino "Draugą" Naujų Me- tų proga ir atsiuntė 15 dolerių auką. Nuosirdžiai dėkojame.

× **Alvydas Vasaitis**, muzikas ir Chicago Lietuvių Operos di- rigentas, akompanuos solistams St. Barui, D. Stankaitę ir J. Vazneliui koncerte, kurį rengia Lietuvių Fondas sausio 18 d. Maria mokyklos auditorijoje. Bi- lietus į koncertą ir į vašes po koncerto galima įsigyti Margi- niuose. (pr.)

CHICAGOS ŽINIOS

SUŽEISTAS, KAI GYNĖ MOTINĄ

John T. Gardner, 18 m. West- ern Illinois univ. studentas, bu- vo persautas, kai jis gynė mo- tiną nuo užpuolėjų. Jie su mo- tina iš Steer valgyklos, 3141 W. 63 St., Chicagoje, ėjo prie au- tomobilio 8 val. vak. ir du neg- rai prie automobilio smogė mo- tinai ir nugarą ir norėjo pagrob- ti rankinuką. Sūnus atskubėjo jos ginti ir, griebdamas už ko- jų, parbloškė abu užpuolėjus. Vienas išsilaisvinęs šovė į stu- dentą. Kulka pataikė į klubą. Ki- lus triukšmū, negrai savo au- tomobilio pabėgo. Studentas nu- gabentas į šv. Kryžiaus ligoni- nę.

TIKRINA ŠOFERIUS

Chicagoje tikrinami taksijų šoferiai. Kas trečias randamas persilpnų akių. Pirštų nuospau- dos parodo, kad kai kurie buvo pakaltinami žmogžudyse, nors jie nebuvo nuteisti.

DIENTRAŠCIO SUKAKTIS

Jau 100 metų suėjo gruodžio 24 d. kai leidžiamas dienraštis "Chicago Daily News".

KAVA AUTOMOBILISTAMS

Naujų metų naktį automobi- lių važiuojantieji Illinois Toll- way greitkelio gaus nemokamai kavos nuo 6 v. v. iki 6 v. r. Ti- kima, kad tai padės išvengti ne- laimų.

VARGSŲ KALEDOMS

Chicago dienraščiai renka aukas varguomenei pradiuginti Kalėdose. "Sun - Times" iki gruodžio 23 d. jau buvo tam rei- kalui gavęs 420,000 dol.

FOSFATAI LEIDŽIAMAI

Radus, kad valymo chemika- lai, kuriuose yra fosfatų, gali būti kenksmingi sveikatai, juos pasiryžta išimti iš apyvartos, bet dabar dar metams pratęstas leidimas juos pardavinėti.

Marquette Parko lietuvių parapijos lietuvištos mokyklos ansamblis ir jo vedėjas V. Gutas. Nuotr. Z. Degučio

IŠ ARTI IR TOLI

I. A. VALSTYBĖSE

— "Vilties" žurnalas 1976 m. sausio — vasario nr. išėjo iš spaudos. Žurnalas skirtas įvai- rių tautų tautinių šokių studi- joms ir aprašymams. Ir šiame numeryje yra apščiū įvairių tautinių šokių grupių nuotraukų, tarp jų ir lietuvių. Šiame numeryje duodamos anglų, tur- kų, čekų tautinių šokių aptari- mai. Yra reportažas iš kelionės po Sovietų Sąjungą, kuris bai- giamas žodžiais, kad kraštas į- domus pakeliauti, bet gyventi jame nenorėtų. Žurnalą red- auoja Vyt. Bieliajus. P. O. Box 1226, Denver, Col. 80201, kaina metams 5 dol. Išteigta 1942 m. gegužės mėn. Fairhope, Alaba- moj. Išleina šešetą kartų per metus.

— **AGR. VLADAS TIŠKUS** mirė 1975 spalio 31 d. Apie jį mirė "Drauge" jau buvo rašyta. Papildomai iš Lietuvos gau- tame laiške vienas iš buvusių VI. Tiškaus draugų taip apra- šo jo laidotuves: "Man jo pama- tyti jau neteko, nes, kai nuva- žinavau, jau jis buvo atneštas į

bažnyčią. Jam nunešiau pasku- tinę dovaną — krepšelį gėlių. Laidotuvės prasidėjo 10 val. Pa- maldos, šv. Mišios buvo iškil- mingos. Giedėjo choras. Lydėjo- me su orkestru. Namuose ir bažnyčioje jauni šiaulėniškiai vyrukai stovėjo garbės sargyvo- je". Velionis palaidotas 1975 m. lapkr. 3 d. Šiaulėnuose. Šiaulių apskr.

— **BATUNO Lietuvių Sekcija**, šeštadienį, sausio 10, 7:30 v. v. Kultūros Židinio patalpose New Yorke, rengia viešą pasi- kalbėjimą, diskusijas ir debatą tarp Simo Kudirkos ir Vaclovo Sevruko dabarties ir ateities Lietuvos politiniais klausimais. Tiek Simas, tiek Vaclovas, abu yra dar neseniai iš Lietuvos, jau spėjo pakankamai pažinti Amerikos lietuvių veiklą, ir bus įdomu išgirsti jų skirtingas nuomones, kaip jie vertina mū- šio kovos veiklą ir kaip jiedu žiūri į ateitį. Bus taipgi atsako- mi klausimai ir iš publikos. Si- c jdomas vakaro moderatorium bus UBA-BATUNO vykdomasis pirmininkas Kęstutis K. Miklas. Po programos bus vaišės. Tiki- masi, kad į šį savo rūšies deba- tą, įvykstantį pirmą kartą Ame- rikoj, susirinks daug vietos lie- tuvių, ypač tokių, kuriems dar rūpi Lietuvos išsilavinimas iš rusų priespaudos.

PAS LATVIUS

— **Peteris Vilpijs**, gyv. May- wood, Ill., žinomas latvių vi- suomenės veikėjas, buvęs latvių skautų išeivijoje pirmininkas, atšventė savo 75 metų amžiaus sukaktį. Veikdamas organizaci- jose jis visada labai aktyviai bendravo su lietuvišiais ir buvo Lietuvių — Latvių draugijos narys. Sukakties proga gavo daug sveikinimų. Sveikino ir lie- tuviai.

KANADOJE

— **Gintaras Jocius**, Rodwey, Ont., skaitė paskaitą vietos jau- nųjų ūkininkų klubui. Jaunųjų ūkininkų klubas (4H), kuriame dalyvauja ir dalis lietuvių, kiek- vienais metais rengia metinį po- būvį — vakarienę laimėtojas pogerbtį ūkio srityje. Šį kartą (XI. 25) ir vakarienę Legijono salėje susirinko apie 400 narių ir svečių. Tarp pagerbtųjų iš jaunimo tarpo buvo L. Rastap-

KRIKŠČIONISKŲ MOKYKLŲ DRAUGIJA

Daugiau negu 200 Indijos ka- talikų ir protestantų atstovų, su- sirinkusių Kašmire sostinėje Si- ringare, nutarė įkurti bendrą krikščioniškų mokyklų draugiją Indijoje. Naujoji draugija ap-

kevičius ir iš vyresniųjų — J. Statkevičius už tabaką (Royal Banko dovaną). Viena svar- biausių dalių buvo Gintaro Po- ciaus paskaita. Jį pristatė klubi- bo vicepirm. Bruce Krier, nuro- dydamas jo jauną amžių, jo svarbias ir atsakingas pareigas. Šiuo metu Gintaras Jocius yra jau treči metai Ontario žemės ūkio ministerio pavaduotojas. Jis vis daugiau įsijungia ne tik į žemės ūkio administracinį, bet kartu ir į politinį darbą. Jo pa- skaita buvo gerai paruošta.

VOKIETIJOJ

— **Advento šventė Vasario 16** gimnazijos mergaičių bendrabu- tyje. 1975 metais buvo gruodžio 13, priešpaskutinį mokslo šešta- dienį programai vadovavo mer- gaičių bendrabučio seniūnė An- gelė Vilčinskaitė, IX-tosios klasi- sės mokinė. Šventėje dalyvavo visos Vasario 16 gimnazijos moksleivės, direktoriaus Vincas Natkevičius, kapelionas kun. Jonas Dėdinas ir trys lietuviš- gimnazijos mokytojos bei ben- drabučio auklėtojos. Pradžioje visa eilė mergaičių deklamavo eilėraščius, kurie iš dalies buvo parašyti IX-tos klasiės mokinės R. Šreifelaitės. Sugiedota ne- mažai advento ir kalėdinių gies- mių. Savo kalboje Angelė Vil- činskaitė ypač iškėlė adventinio susikaupimo šventės reikšmę ir manė, kad šią gražiąją tradici- ją reikia būtinai tęsti. Ji įnešan- ti į mergaičių tarpą daugiau ar- timumo ir nuosirdumo. Tam pa- grįsti A. Vilčinskaitė papcitavo vienos buvusios bendrabučio se- niūnės, dabar jau universiteto studentės, laiške rašytas min- tis. Direktorius Vincas Natkevi- čius pasidžiaugė šia gražia tra- dicija ir apdovanojo mergaites šokoladu. Dar tarė jautrų žodį mokytoja Birutė Bilkštytė, kuri pabrėžė nutaikos jausmą, ku- rios dėka ji pasijutusi kaip na- muose. Pagaliau visos mergai- tės savo tarpe pasikeitė dovanos- mis ir susėdo prie pačių mergai- čių paruošto bendro kalėdinio stalo. Visa šventė buvo labai jauki ir nuotaikinga. Aišku, kad pagrindinę viso darbo ir rūpes- čio atsakomybę nešė mergaičių bendrabučio vedėja, kuri jau 15 metų auklėja Vasario 16 gimna- zijos mergaites. B. L.

OKUP. LIETUVOJE

— **M. K. Čiurlionio** garbei skirta filatelijos paroda suruo- šta Profesinių sąjungų rūmuose, Vilniuje, skirta dailininko gi- mimo šimtmečiui atžymėti. Iš- statyta Sovietų pašto ženklai, išleisti sukakties proga, daili- ninko kūrinių reprodukcijos, su-

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

MARQUETTE PARKO LITUANISTINĖS MOKYKLOS KALĖDŲ EGLUTĖ

Jau 26 metai, kai prieš šv. M. Marijos Gimimo parapijos mokyklos veikia liuanistinė mokykla, kuriai vadovauja ve- dėjas Pranas Razminas. Mo- kykla kasmet rengia Kalėdų eg- lutę, 16 vasario mini ir rengia mokslo metų pabaigtuves. Turin-ingas programos atlieka mo- kiniai. Mokyklos darbai ir pro- gramų paruošimui vadovauja 11 mokytojų. Mokykla, tėvų pa- dedama, sugeba išsilaikyti, mo- kinų skaičius nemažėja, dabar mokyklą lanko apie 200 moki- nių. Gruodžio 21 d. parapijos salėje liuanistinė mokykla su- ruošė Kalėdų eglutę. Mokyklos vadovybė ir mokytojai sugebėjo didesnę dalį mokinių įtraukti į programą. Dalyvavo vaikų dar- želis ir visų skyrių mokiniai. Pasigėrėtinai gražiai mokiniai suvaidino Birutės Pūkelevičiū- tės veikalėlį "Kalėdų dovaną", 2-ju veiksmų vaidinimą. Veika- lėlis sklandžiai parašytas, vy- rauja kalėdinė mintis ir nuotai- kos, o visą tai pagyveno spal- vingos dekoracijos, spalvingi ar- tištų rūbai ir įvairūs miško žvė- reliai. Vaidinimą įspūdingai pa- ruošė mokytoja Tamošaitė — Čopienė. Dekoracijos — A. Bara- kausko ir A. Eituchio.

Scenoje pasirodė Rita Sutkai- tytė, Audrė Budrūtė, Romas Penčyla, Andrius Rereikis, Da- na Didžbalytė, Lora Blazytė, Dana Dirkytė, Alvydė Eitutytė

Kanados dainos ir tautinių šokių šventės metu PLB pirm. Br. Na- nys įteikia Lietuvių fondo medali- LB Hamiltono apyl. pirm. I. Skrip- kutei. Netoli sėdi pranešėjos V. Stanevičienė ir L. Verbiekaitė.

jo gyvenimu susiję vaidai. Taip pat buvo išleistas V. Jakšto su- kurtas suvenyrinis lapelis, į ku- rį įmonuotas ir Čiurlionio pašto ženklas.

— **Ivanas Pankinas**, rusas kolonistas — enkavedistas, mi- rė gruodžio 16 d. Vilniuje. Buvo gimęs 1902 m. Riazanės srityje. Pokario metais atkeltas į Lie- tuvą ir ėjo atsakingas KGB dar- buotojo pareigas. Už "gerą pa- reigų ėjimą" buvo apdovanotas visa eile rusiškų ordinų.

— **Mirė lietuvių budelis**. Gruo- džio 13 d. Maskvoje staiga mirė Danilas Šupikovas, kurio vardas glaudžiai surištas su okupu- tąja Lietuva. Buvo gimęs 1906 m. Gudijoje. Komunistinius mokslus išėjo Leningrade. 1940 m. jis buvo atsiųstas į Sovietų okupuotą Lietuvą ir vadovavo komunistų partijos centro k-to organizaciniam skyriui. Karo metu buvo vienas iš tų, kurie siuntinėjo bolševikų desantinink- us terorizuoti Lietuvos žmo- nes. Pokario metais vėl grįžo į Lietuvą, buvo komunistų parti- jos centro komiteto sekretorius ir visomis išgalėmis stengėsi kuo daugiau likviduoti lietuvių, prieš bolševikų režimą kovojan- čių partizanų.

— **Sumažėjus vežių skaičiui**, Gamtos apsaugos komitetas už- draudė gaudyti bet kokiomis priemonėmis vežius — 24-juose Lietuvos upių aukštupiūose ir upeliuose, 93 ežeruose. Draudi- mo terminas: 1977 m. lapkričio 15 d.

ir Vida Didžbalytė. Vaidintojai savo vaidmenis atliko labai ge- rai. Po vaidinimo, tėvų komite- to pirm. Juozas Polikaitis tarė sveikinimo žodį ir pristatė kle- boną kun. A. Zakarauską, ku- ris nuostabiai tiksliai išsklė mo- kytojų pastangas, tėvų gerus norus išlaikyti lietuviybę, linkė- jo nuotaikingų Kalėdų švenčių. Klebonui vadovaujant visi su- giedoją "Sveikas Jėzau gimui- sis". Kiekvieno skyriaus moki- niai pašoko tautinius šokius: aguonėlė, noriu miego, žilvitis ir žvejų polką. Šokius ir žaidimus gražiai paruošė mokytoja Stasė Bacevičienė ir padėjėja Giedrė Čepaitytė. Adorėonu grojo Ina Končiūtė, Pertraukos metu J. Polikaitis pristatė iš Berlyno atvykusią solistę Vidą Vaitku- tę, kuri tarė sveikinimo žodį ir pasidžiaugė gražia programa ir jaunimėliu. Po tautinių šokių ir žaidimų pasirodė mokyklos choras, dainavo visų skyrių mo- kiniai. Pirmoje daly dainavo vaikų darželio ir I-II skyrių mokiniai, jie padainavo: Plau- kė žaselė, Aš ant žirgo, Vilkas grikius sėjo, Bitelė ir Šventoji naktis — muz. I. Bertulio. An- troje dalyje 3-8 skyrių mokinių pirmą giesmę nuskambėjo "Ka- lėdos — A. Paulikaitio, "Tyli Naktis" — F. Gruberio", "Be- tlejus nušvit" — Tėvo B. An- driuškos, "Meš Girdėjom" — Prancūzų trad. giesmė, "Pieme- nėliams — Naujalo. Dainas ir giesmes paruošė mokyk. Vytau- tas Gutas. Akordeonu paly- dėjo Arūnas Polikaitis. Dainos ir giesmės skambėjo nuotaikin- gai, darniai ir gražiai. Matyti, kad ansamblio mokytojai daug darbo ir pastangų įdėjo, už tad ir programa taip sklandžiai praėjo. Vaikučiai gražiai tau- tiniais rūbais pasipuošė pasiro- dėti tvarkingai ir drausmingai, tai nuopelnas liuanistinės mo- kyklos mokytojų. Tėvelių ir svečių prisirinko pilna salė, programai gerai paruošti val- kučiai atvykusių svečių neap- vyly. Šį kartą liuanistinė mo- kykla pasirodė, kad ji yra gyva stipri švietimo įstaiga, kas dien vykstančios lietuvių kalbos pa- mokos palaiko lietuviybę, diegia lietuvišką sąmoningumą ir atei- čiai teikia gerų vilių. Po pro- gramos atvyko Kalėdų senelis (Juozas Derencius), visiems va- kučiams įteikė dovanėles. Graži ir įdomi programa svečius ir tė- velius maloniai nutiekė. Progra- ma pasibaigė, pro mamytę suruoštų vaišių visi turėjo pro- gos draugiškai pabendrauti ir pasidžiaugti savo atžalynu.

J. Kaunas

DAUGYBĖ LIETUVOS MIEŠ- LIŲ aprašoma dr. J. Vainoros, MIC knygoje:

"Marijos garbinimas Lietuvoje"

Knyga nėra tik teologinė, ji dėl idomųjų vietovių aprašymo irdė jos gausios istorinės medžiagos tinka pasiskaityti kiekvienam lietuviui, besidominciam Lietuvos istorija ar vietovėmis. Knyga didelio formato 446 psl. — Kaina tik \$3.00. Galima įsigyti "Drauge".

Tik ką iš spaudos išėjo žymiausių anglų rašytojų novelių antologija

ANGLŲ NOVELE

Tai pirmą tokios apimties (460 pusl.) ir vertės antologija talpinan- ti 24 rinktinės novelės, kurios pir- mą kartą yra išverstos ir sudėtos į šią knygą. Jos sužavi kiekvieną skaitytoją. Antologiją paruošė ir komentarus pridėjo Povilas Gaudys.

Užsakymus siųsti:
DRAUGAS 4545 W. 63rd St., Chicago, ILL 60629
Kaina \$7.00.
Illinois gyventojai pridėda 5% mokesį.